

Weekly

NEW YORK PUBLIC LIBRARY
DIV. 5
GRAND CENTRAL STA. BOX 2231
NEW YORK 17, N.Y.

VIENYBĖ

77 M. 9 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn 7, N. Y.

1963 M. KOVO (MARCH) 8 D.

Telefonas:
Allegiate 7-7257

KAINA 15 C.

GRASO SENATORIUI KEATING

Kažkoks D. Gruzdietis Vilniaus Tiesos kovo 2 d. laidoje savo rašinyje, pavadiname "Per trumpos rankos, Misteri Kitingai", labai piktai užsipoila New Yorko senatorių Keating už tai, kad jis JAV Senate kalbėjo apie Lietuvos laisvės reikalą.

Anot autoriaus, Lietuvai nereikia "amerikoniškos laisvės", ir jis ją apibūdina, išminėdamas visus atvejus, kur, autoriaus manymu, laisvės nebėra. Taigi, jisai nurodo Lotynų Ameriką, kuri "dūstanti" nuo Amerikos laisvės, JAV negrų problemą, nedarbą, invazijos į Kubą fiasko ir daug kitų.

Gruzdietis kaltina JAV senatorių, kad tasai per daug atkreipęs savo ausį į tai, ką į ją šnabžda "apipiešioti karveliai, surūdiję karveliai, nusišėdėję sidzikauskai", tardami: "vaduokite Lietuvą, ten dieną naktį nemiega, jūsų laukdami."

Išminėjęs visus tarybinius "pasiekimus" Lietuvoje, autorius baigia beveik grasindamas, kad Keatingas nesikištų į Lietuvos reikalus, tardamas, kad per trumpos jo rankos.

Iš to Gruzdiečio rašinio gal būt pati didžiausia nauda ta, kad Tiesos skaitytojai bus sužinoję, jog Amerikoje dar yra žmonių, kurie domisi Lietuvos likimu.

MININT VEIKLOS DEŠIMTMETI, Emilija Putvytė (kairėje) skaito paskaitą apie 1863 m. sukilimą New Yorko lietuvių moterų klubo parengime kovo 2 d. Prezidiume: (iš k. į d.) M. Galdikienė; R. Budrienė ir L. Bleliukienė. Nematyti Helen Kulber. S. Narkėliūnaitės nuotrauka

MES

VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Kuo ilgiau žmogus gyvena, tuo ryškiau aiškėja jo būdo bruožai. Tas pats ir su laikraščiu. Ilga, 77 metų Vienybės gyvenimo istorija sykiu paryškina ir būdinguosius Amerikos lietuvių gyvenimo bruožus, nes laikraštis visados gyvenimo visuomenės, ne partijų nuotakomis. Įkurtas norint apjungti visus sąmoningus lietuvius vienybėn, būti skaisčia žvaigžde Amerikos vėliavoje, Vienybė netrukus skatino skaitytojus svietimų drabužių (lenkinimo, tarptautinimo, skuboto nutautimo) ir vis išlikti atkakliais lietuviais. Virš visko, neatsukti nugarų broliams Lietuvoje, nežiūrint kuriose istorijos užkrautose sąlygose gyventų, ar carų valdomi, ar nepriklausomi, ar bolševikų spaudžiami.

Kova už nugarų neatsukimą pasidaro ypač svarbi šiuo metu, kada jau yra paryškėjęs kai kurių iš "ilgų distancijų" išvadų pasidaryti nesu-sivokiančių mūsiškių kietas užsispyrimas sedėti suakmenėjusiose pozose žmonijos istorijos pakelėse ir laukti, kad kas galingas keptą karvelį burnon įmestų. Laikas bėga, bet kai kurie mūsų jau sustojo bėgę. Bėgantis laikas sykiu ir šnekus. Vienybės 77 metų istorija byloja, kad laikraštis ėjo tautinės pažangos keliu, kada kovojo prieš nutautimą, lenkinimą ir tarptautinimą. Tikime, ateitis dar labiau įrodys ir tai, kad tautos kamienas (Tysliavos žodžiais — Ažuolas) ne Amerikoje, bet — prie Nemunėlio.

Partijos CK sekr. A. Barkauskas posėdžiui Vilniuje pasakojo, kad komunistinei visuomenei reikalingi "sąmoningi, gerai išsilavinę, veiklūs, kūnu ir dvasia tobuli žmonės." Kuriai gi visuomenei tokių nereikia? Diktatura mananti jų prisiauklėti "mokslinio ateizmo propaganda" klus-

Nukelta į 4 psl.

Lankosi dvasininkai iš už geležinės uždangos

Salomėja Narkėliūnaitė

Kalbas, kad ši rudenį gali į Ameriką atvykti net keli aukštieji Lietuvos katalikų dvasininkai, atrodo, labiau patvirtina faktas, jog vasario pabaigoje į Ameriką jau atvyko 18 ortodoksų ir protestantų dvasininkų dalyvauti National Council of Churches konferencijoje.

Pirmoji, kaip žinia, informaciją apie lietuvių dvasininkų numatomą atsilankymą Amerikoje paskelbė V. Tysliavienė, kuri š. m. sausio pradžioje, viešėdama Vilniuje, asmeniškai yra buvusi Vyskupijos Kuriijoje ir iš jos pareigūnų apie tai patyrusi.

Suprantama, kaip gali būti įdomu Lietuvos dvasininkams apsilankyti Amerikoje ir susipažinti su lietuvių katalikų padėtim šitame krašte, kur iš visų religinių grupių katalikai sudaro patį didžiausią nuošimtį. (Manoma, kad katalikų Amerikoje esama apie 30 mil.)

Panašiai jaučiasi ir dabar Sovietų Sąjungos į Ameriką išleisti dvasininkai, kurių tarpe yra ir pabaltiečių — evangelikų liuteronų atstovai iš Estijos ir Latvijos.

Atskridę į New Yorką vasario 28 d., dvasininkai tuojau pat išvyko į Denverį,

kur jie jau dalyvauja National Council of Churches posėdžiuose, kaip stebėtojai. Vėliau jiems bus sudarytos sąlygos apsilankyti įvairiuose miestuose. Pabaigai New Yorke įvyks posėdis, kuriame bus parengtas bendras pranešimas.

Tikimasi, kad bendrose diskusijose vakarietiškojo protestantizmo atstovai su rytų ortodoksais galės aptarti daug svarbių dalykų, būtent, apsikeitimą teologijos studentais, delegacijomis, bažnytine literatūra, ir net galvojama apie bendro žurnalo leidimą.

Kaip tai pavyks praktiškai įgyvendinti, tai jau kitas dalykas, turint galvoje tą faktą, kad, nors Sovietų Sąjungoje ir priskaitoma apie 50 mil. krikščionių, tačiau balsodidėlio jie tenai neturi.

Būdinga yra tai, kad ši delegacija atvyko į Ameriką kaip tik tokiu laiku, kai sovietai pas save ypač sustiprino taip vadinamo mokslinio ateizmo skleidimą. Bet tai jau ne pirma Sovietų Sąjungos dvasininkų kėlonė į bažnytines konferencijas užsieniuose.

Tas pats ark. Nikodim, kuris vadovauja dabarinei grupei ir yra Maskvoje bažnytios ryšininkas su užsė-

niais, yra vadovavęs ir sovietinei delegacijai pastarajame World Council of Churches suvažiavime Indijoje.

Be to, ši sovietinė grupė jau yra antroji ir Amerikoje. Pirmoji buvo atvykusi 1956 m., vos tik Maskvoje apsilankius World Council of Churches atstovams. Pernai vasarą tie amerikiečiai atstovai vėl lankėsi Sovietų Sąjungoje ir tada aptarė dabartinės rytiečių ortodoksų ir protestantų atstovų kėlonės klausimus.

Dėl ryšių ir "religinės koegzistencijos" su dvasininkais iš už geležinės uždangos Amerikoje protestantai didelių idėjų neturi, bet ir nėsibijo. Dr. Roy G. Gross, protestantų tarybos gen. sekretorius, ta proga yra pareiškęs, kad "mūsų laisva bendruomenė negali nieko nustoti, tik laimėti. Kaip krikščionys, mes esame tvirti tikėjime, kad Dievas nėra praradęs kontrolės ant pasaulio, kuriame yra ir Sovietų Sąjunga, ir kad net komunistiniame pasaulyje žmogaus dvasia, Dievo sukurta ir inspiruojama, vieną dieną prasivers".

Šita nuomonė atstovauja didžiumą. Tačiau yra ir "triukšminga" grupė, kokių ir visur esti, kuri dabar

Atkelto iš 7 psl.

HARTFORDO LIETUVIAI

LIETUVIŲ KLUBO VEIKLA

Šių metų mūsų klubo valdybą sudaro šie asmenys: pirm. J. Tamas, vice pirm. M. Sabeskis, prot. rašt. P. Simanuskas, fin. rašt. S. Pattersonas, išd. Walter Pattersonas. Tai jauni ir energingi veikėjai. Klubo direktoriata sudaro Walt. Yurgėla, L. Musinškis, B. Steponavičius, S. Barzdelis, K. Simauskas, J. Žekaitis, G. Plungė, J. Kodis, A. Saubeika, J. Petkaitis, S. Baltauskas ir K. Belskus. Šie veikėjai yra klubo biznio "angelai" ir "sargai," kai kurie Vienybės skaitytojai (o būtų gerai, kad visi jie taptų "V" skaitytojais). Klubo didžiausia finansinė našta tai ligoje pašalpa ir mirusiųjų pašalpgaviams apdraudos išmokėjimai. Didelė narių dalis senukai, jie serga ir miršta.

Bet klubas, kad ir turi sunkias pinigines obligacijas, visgi finansiškai galų su galu suveda, o praėjusį metų paliko ir nedidokas likutis. Tai yra nuopelnas biznio vedėjo Stan. Savickio, taip pat jo talkininkų. Yra vilčių, kad klubo biznis laipsniškai gerės nes susilaukta naujų perspektyvų didesnėms pajamoms. Žodžiu, mūsų klubas populiarėja, daugiau žmonių į klubą sąvaigtalio metu apsilanko, nes mūsų klubas tapo žymiu kultūrinės ir kitokios veiklos centru.

Klubo antrasis skyrius, kurį sudaro nepašalpiniai, ir apdraudos nariai, labiau rūpinasi kultūriniais klubo reikalais. Klubo nariai -- vyrai ir moterys.

Su klubu glaudžiai bendradarbiauja mūsų žymus visuomenininkas, Hartfordo LB apylinkės pirmininkas, A. Dragūnevičius, lietuviškųjų programų radijo vedėjas, Muzikas J. Petkaitis sudaro Hartfordo lietuvių meninės ir kultūrinės veiklos ašį, apie kurią kultūrinė veikla sukasi klube ir visoje bendruomenėje.

Hartfordo lietuviai dar tebekalba apie pabaltiečių penktametinį koncertą ir balų. Jų įspūdžiai labai

geri. Greta to, liet. klube veikėjai kalba apie pabaltiečių problemas: išsilaisvinimo ir ateityje bendros valstybės įkurdinimo. Šios problemos, kai kurie teigia, vargiai bus įgyvendinamos, tai tikrai svajonės.

Yra labai daug ir tokių, kurie optimistiškai žiūri į ateitį ir į pabaltiečių problemų išsprendimą! Tai kvotojai ir kartu svajotojai. Jie teigia, kad dr. Jonas Basanavičius, dr. Jonas Šliūpas, dr. V. Kudirka, jų bendraminčiai rašytojai Maironis ir Vaižgantas bei kiti, savo ryžtu ir pasišventimu tikslo pasiekė, atstatė Lietuvos valstybę. Tie optimistai todėl ir teigia, kad pabaltiečių galimybes nežuovę išlaisvinti tėvų žemę ir sukurti bendrą pabaltiečių valstybę.

Pabaltiečių kultūrinio bendradarbiavimo k-to pirm. Z. Strazdas ir mintims palankūs neabejoja, kad komunistų valdoma Sovietija anksčiau ar vėliau subyrės ir tuomet bus proga įkurdinti bendrą pabaltiečių valstybę, kuri bus ūkiškai ir gynybos atžvilgiu pajugesnė, politiškai įtakingesnė pasaulyje negu atskirai gyvuojančios Pabaltijo valstybės. Estai ir latviai šiame klausime stovi kartu su Zigmū Strazdu ir kitais šios idėjos šalininkais.

Valdybą sudaro: pirm. W. M. Chase, vicepirm. K. Mikalauskas, prot. rašt. Danutė Draugelienė, fin. rašt. Onutė Jusnienė, išd. Baltulionienė ir kasos globėja Brazauskienė. Šios lietuvių tės labai daug gero atlieka klubui savo darbais ir veikla. Klubas pasižadėjo aukoti \$100 į Kultūros Fondą ir neabejoju, kad savo pažadą išpildys. Tam tikslu bus rengiamas jaunųjų talentų meninis koncertas pradžioje bal. mėn., taip pat vasaros metu gegužinė.

— V. M. K.

LIETUVIŲ FONDAS gavo per JAV LB Centro Valdybą a. a. inž. P. J. Žiūrio atminimo fondo sąskaiton \$290. Indėlių atstovauja LB Centro Valdyba.

MINĖS 40 METŲ ADVOKATŪROS SUKAKTI

Birželio mėnesį advokatas Jonas Bagdžiūnas—Borden minės 40 metų advokatūros sukaktuves.

Šiuo metu adv. Bagdžiūnas yra išėjęs į pensiją ir gyvena su savo žmona Elena nuosavam 80 akerių ūkyje netoli Chicagos, prie miestelio vadinamo Matteson.

Praeitų metų rugpiučio 30 d. jisai atšventė 80 metus amžiaus. Jis skaito didžiąją lietuviškų laikraščių ir stebi jaunosios kartos veiklą ir pastangas išlaisvinti Lietuvą iš komunistų jungo.

Kai 1918 m. Lietuva pasiskelbė nepriklausoma, adv. Bagdžiūnas sumanė ir patriotiškai nusiteikusių vyresniosios kartos lietuvių talkinamas, nuliudino Lietuvos Laisvės Varpą, su kuriu važinėdamas po lietuvių kolonijas ir juo skambindamas, surinko Lietuvai per \$10,000. Iš tos sumos jis pasiuntė \$8,000 Lietuvos atstovams Paryžiuje, Balučiu ir Voldemarui, o likusius per \$2,000 perdavė Lietuvos atstovui Jonui Vileišiui, jam būnant Chicagoje, kartu su Lietuvos Laisvės Varpu ir su juo surištu turtu. Laisvės Varpas buvo nuvežtas į Lietuvą ir iškilmingai įkeltas į Karo Muziejaus bokštą. Už pasidarbavimą Lietuvai Lietuvos valdžia yra apdovanojusi advokatą Bagdžiūną aukšto laipsnio Lietuvos Didžiojo Kunigaikščio Vytauto ordinu.

Advokatūron, kurios sukaktį jisai dabar mini, Bagdžiūnas įžengė 1923 m., baigęs De Paul universiteto teisų skyrių su teisų bakalaureato laipsniu.

Tai buvo apvainikavimas jo pasišventimo ir pastangų

ADVOKATAS JONAS BAGDŽIŪNAS - BORDEN

pagerinti savo ir savo šeimos gyvenimo sąlygas ateltyje ir sėkmingiau pasitarauti savo tautai.

Sėkmingai išlaikė visus privalomus Illinois valstijos egzaminus, Nepasitenkindamas vien tik bakalaureato laipsniu, tęsė mokslą dar vienerius metus ir įgijo teisų magistro laipsnį. Netrukus Cook apskričio prokuroras Robert E. Crowe, norėdamas lietuvius pagerbti, paskyrė jį savo padėjėju, kurio pareigose jis išbuvo trejetą metų.

Privačiai praktikai nuolat didėjant, prokuroro padėjėjo pareigas teko apleis-

ti. Tarp kitų daugelio įvairių bylų, jis su advokatu Antanu Ollu sėkmingai vedė bylą prieš komunistus už triukšmavimą SLA seime Chicagoje 1932 m. Jis su Antanu Ollu sėkmingai apgynė SLA nuo komunistų pasikėsinių užgrobti dalį SLA turto.

Advokatas Jonas Bagdžiūnas Borden yra pilnai įgaliotas vesti bylas Illinois valstybėje, United States District Court of Northern Illinois ir aukščiausiajam JAV teisme Washington, D. C.

Kor.

Vasario 16 paminėta Newark

New Jersey Lietuvių Taryba per paskutinius du metus savo veiklą buvo perkėlus į Kearny, N. J., kur buvo išrinktas NJLT pirm. adv. Salvest, o vėliau tapęs teisėju pasitraukė. Į jo vietą taip pat iš Kearny buvo išrinktas adv. Frank P. Ge-

lenitis su keliais NJLT valdybos nariais. Tik šiais metais rinkimus laimėję newarkiečiai, NJLT veiklą perkele į Newark, N. J.

Pirma negu nauja NJLT vadovybė persikėlė į Newarką Lietuvos Vyčiai buvo pasamdę lietuvių šv. Jurgio

Draugijos salę Lietuvos nepriklausomybės minėjimui ruošti. NJLT pasitarus su Vyčiais sustarė ruošti du atskirus minėjimus: Vyčiams palikta rengti minėjimą Lietuvių salėje, vasario 16 d., o NJLT rengdama iškilmingą Lietuvos nepriklausomybės 45 metų minėjimą pasamdė Robert Treat viešbučio didžiulę ir puošnią salę, kurioje vasario 10 d. įvyko minėjimas.

Programą lietuvių ir anglų kalba pravedė Tarybos pirm. inž. V. Mėginis. Pirmiausia buvo Amerikos ir Lietuvos himnai. Sugiedoto Rūtos ansamblis. Invokaciją skaitė kun. P. Totoraitis. Vėliavų pagerbimą atliko Lietuvių Veteranų vyrų ir moterų postai. Kalbas pasakė: Newarko miesto burmistras H. J. Addonizio ir specialiai iš Washingtono atvykę JAV kongresmanai Peter W. Rodino, Jr. ir George Wallhauser. Inž. Juozas Miklovas kalbėjo apie Lietuvos gyvenimą. JAV sen. C. P. Case, negalėdamas atvykti, atsiuntė sveikinimo telegramą. Pirmininkas perskaitė gubernatoriaus proklamaciją ir rezolucijas, kuriais dalyviai visais balsais priėmė.

Solistė Irena Stankunaitė ir Rūtos ansamblis su L. Stuku, akompanuojant p. Stankūnui, labai gerai išpildė meninę dalį.

Lietuvos nepriklausomybės 45 metų proga Newark'o miesto vadovybė leido iškabinti ant miesto rotušės skelbimą Lietuvos nepri-

Tęsiama 10 psl.

Lietuvos nepriklausomybės 45 metų proga, New Jersey gubernatorius R. J. Hughes priėmė N. J. Lietuvių Tarybos valdybos narius ir jos pirm. inž. V. Mėlyniui įteikė pasirašytą proklamaciją. Iš k. į d. sėdi: N. J. ALTO pirm. V. Mėlynis ir New Jersey gubernatorius Richard J. Hughes. Stovi (iš k.) Vladas J. Dilis, Izabelė Dilienė, Juozas Kralikauskas, A. S. Trečiokas ir Ieva Trečiokienė. Nuotraukoje trūksta Prano Purono.

Lietuviškoje Chicagoje

Skulpt. A. Brazdys, chicagietis, laimėjęs stipendiją studijuoti Europoje, yra priimtas gilinti meno studijų į Royal Kologiją Londone, Anglijoje.

Chicagos lietuvių skautų suruošta tradicinė Kaziuko mugė kovo 3 d. Jaunimo namuose praėjo dideliu pasisekimu. Dalyvavo gausiai žmonių.

Chicagos Lietuvos Vyčiai kovo 3 d. savo namuose atšventė šv. Kazimiero, jų globėjo, tradicinę šventę su iškilmingais pietumis ir pamaldomis bažnyčioje, kurias atnašavo vysk. V. Brizgys. Pietuose dalyvavo daugiau šimto žmonių. Pietus suruošė sendraugiai Vyčiai.

Filmas apie Lietuvą. Kovo 17 d. Chicagoje bus rodomas filmas - Lietuvos vaizdai Lietuvių Auditorijoje. Jos rodyti atvyksta Vienybės leidėja V. Tysliavienė.

Klubas "Krivulė" kovo 17 d. 4500 S. Talman Klubo salėje minės 1863 metų Lietuvos sukilimą. Bus paskaita ir kavutė. Klubo nariai dalyvauja su šeimomis.

Dr. St. Riežiui ruošti pagerbimą kovo 16 d. jo 50 metų organizacinio darbo susidaro komitetas iš dvidešimts organizacijų.

Čiurlionio ansamblis iš Clevelando koncertavo Chicagoje Aukšt. Marijos mokyklos salėje dideliu pasisekimu. Ansamblio solistais buvo Aldona Šempuzienė ir Vaclovas Verkaitis iš Toronto.

A. Petrulytė, baigus Loyolos universitetą, pradėjo mokytojos darbą Sacred Heart mergaičių gimnazijoje.

Inž. Eug. Rorkus, ALTo sekretorius, Melrose Parke kovo 2 d. kalbėjo Vasario 16 minėjime, kurį suruošė vietos LB valdyba: Lazauskas, Vidmontas ir A. Jarienė.

Dr. A. Lesniauskas, medicinos mokslus baigęs Buenos Aires universitete, yra atvykęs į JAV apsigyventi ir dabar atlieka praktikos darbus Evanstono ligoninėje Chicagoje.

Dan Kuraitis, biznierių ir keliauninkas, atostogas praleidęs Floridoje, grįžo į Chicago.

Liet. Dantų Gydytojų S-gos susirinkimas įvyko kovo 1 d. Jaunimo Centre, vadovaujant dr. A. Ruibienei.

Lietuvių Fondą papildė savo įnašais: dr. V. Šaulys - \$250, kun. J. Velutis - \$400, dr. V. Melnykas - \$500 ir LB Waterburio apylinkė - \$1000.

Prof. Balys Vitkus, buvęs Dotnuvos akademijos profesorius ir žinomas veikėjas Chicagoje, savo artimųjų ir draugų buvo pagerbtas 65 m. amžiaus proga. Pagerbtuvės buvo Šarkos restorane.

Kun. Sugintas, nenulstantis balfininkas, vasario mėnesį paslūtė \$1,180 Vasario 16, Punsko ir Seleziečių gimnazijoms. Aukos surinko iš įvairių būrelių.

Vyčių sendraugių susirinkime vasario 19 d. Vyčių salėje Pov. Dirks skaitė ilgą paskaitą, kuri apėmė laikotarpį nuo Lietuvos nepriklausomybės kovų iki dabartinių laikų. Paskaita buvo labai įdomi ir kalbėtojas išskėlė naujų faktų, kurių nėra buvę jokioje spaudoje.

B. Pūkelevičiūtė yra pakviesta atvykti į ateištininkų ruošiamą pobūvį ir išpildyti savo "Motinos raudą" ir Krėvės "Gilšė".

Dr. P. Zalatorius dalyvauja gydytojų konferencijoje Chicagoje. Jis dalyvauja specialiose tos konferencijos paskaitose.

K. Deveikis, žinomas Cicero kolonijos veikėjas, išvyko ilgesniam laikui į Kaliforniją.

Nora Gugienė, SLA Iždininkė, neseniai dalyvavusi Pildomosios Tarybos posėdyjeuose New York'e, organizacijos reikalais kalbasi su žinoma New Yorko veikėja Brone Spūdiene.
S. Narkėliūnaitės nuotrauka

VIENYBĖS BENDRADARBIŲ PASITARIMAS

Kovo mėn. 2 d. K. Dirksio svetainėje susirinkęs būrys "Vienybės" bendradarbių Chicagoje turėjo pasitarimą. Pirmininkaujant E. Sulaičiui ir sekretoriaujant A. Pužauskui, daugiausia laiko buvo pašvesta diskusijom dėl "Vienybės" bendradarbių klubo steigimo. Nuspręsta, jog toks klubas būtų naudingas ir tuo reikalu nutarta rinktis netolimoje

ateityje, į pasitarimą pakviečiant didesnį asmenų skaičių.

Taip pat kalbėta ir apie Vienybės naudai rengiamą programą, kuri įvyks kovo mėn. 17 d. Lietuvių Auditorijos didž. salėje. Šioje programoje bus demonstruojama filma apie Vienybės leidėjos V. Tysliavienės kelionę Lietuvoje ir žurn. S. Narkėliūnaitės Amerikos Lietu-

vių veiklos vaizdai.

Entuziastingą pritarimą Vienybės bendradarbių klubo steigimui prisilutė jau ilgesnį laikų Amerikoje gyvenantis plunksnos žmogus, negalėjęs asmeniškai atvykti Frank Bulaw, kuris savo aprašymais (daugumoje apie Lietuvių Prekybos Rūmų veiklą) ir nuotraukomis dažnai pasirodo šio laikraščio puslapiuose.

Chicagos sūkuriuose

EDVARDAS ŠULAITIS

Šventovės, lietuviškumas, pinigai

Katalikų vyskupas Vincentas Brizgys per liberališkai nuspalvintą "Margučio" radijo programą kovo mėn. 3 d. prašė lietuvius aukoti katalikų šventovės Washingtono pastatymui, kuri būsianti pavadinta "Our Lady of Sława" vardu. Vyskupas užakcentavo faktą, jog lietuviai turi būti dėkingi Amerikos katalikų vadovybei už suteiktą galimybę turėti "lietuvišką" šventovę. Bet ta galimybė turi būti paremta lietuvių pinigais, kurių reikės nemaža. Šventovės pastatymas ir įrengimas atsisleis 325,000 dol., o smulkesniems reikalavimams išleisti dar kiek daugiau pinigų.

Kalbėtojo nuomone, lietuviams ši suma nėra didelė, žinant faktą, jog Amerikoje yra kelios dešimtys lietuvių pastatytų bažnyčių, kurių dalis yra kainavusi daugiau negu dabar reikalinga dolerių suma. Pažįstant lietuvišką duosnumą užsimitojai suma neturėtų būti sunkiai pasiekiamas. Aukotojams vyskupas užtikrino jų pavardžių įamžinimą. Kokioje formoje tas bus atlikta, šių eilučių autoriui neteko gerai nugirsti.

Iš tiesų, šis planas yra gražus užsimitojas ir jis yra lietuvių katalikų prestižo reikalas. Tokia šventovė religiniam judėjimui, kuriam Amerikos lietuviai jau yra sudėję dešimtimis milijonų dolerių, būtų nemažas įnašas. Kiek jis pasitarinaus lietuviškam reikalui (jeigu iš viso jam pa-

sitarinaus), čia būtų atskira tema.

Bet kas liečia "lietuviškumą" šventovės, Chicagos lietuviai turi nelabai malonių ir dar gana šviežių prisiminimų. Prieš daugiau negu penkmetį, netoli Chicagos (Crown Point, Md.) taip pat buvo pradėta statyti šventovė, kuri, keistu sutapimu, irgi pavadinta "Siluvos" vardu. Tos šventovės statymo vykdymas buvo patikėtas lietuviams saleziciečiams. Lietuvių gausiomis aukomis darbas vyko ir gana gerai šventovės statymas ėjo prie pabaigos. Teko dalyvauti šventovės bažnyčios pašventinimo iškilmėse, kuriose gražų ir viltingą pamokslą pasakė vysk. V. Brizgys.

Tačiau lietuviai šioje šventovėje mažai tegavo "sušilti." Tik maždaug vasaras mūsiškiai ten rinkosi į plačias tos vietovės pievas papikninkauti, pasimelsti, o vaikai - į vasaros stovyklas.

Bet vieną gražią dieną ta lietuvišką šventovę buvo padaryta nelietuviška, o lenkiška. Ten gyvenusieji lietuviai kunigai buvo išskirstyti į kitas vietas ir dabar apie tą šventovę Chicagos lietuviai nieko negirdi.

Po šio šventovės nušventinimo būta šokių, tokių incidentų, bet ir tas pamažu aptilo. Kai kurie labiau tautiniai nusiteikę aukotojai grasino patraukti teisman aukų rinkėjus tai "lietuviškai" šventovei,

jeigu jų pinigai nebus gražinti. Tada kelis kartus spaudoje teko matyti pranešimus, jog aukotojai galės atgauti pinigus. Neteko girdėti, kiek aukotojų savo pinigus atgavo ir kiek sutiko su ta mintimi, jog tebėra tik vienas Dievas ir jam nėra svarbu ar jis yra garbinamas iš lietuviškos, lenkiškos ar kitokios šventovės.

Šį atsitikimą paminėjome kaip pavyzdį gerokai sujaudinti nuoširdžių lietuvių katalikų patrijotų, kurie sudėjo daug tūkstančių dolerių projektams, iš kurių jie tikėjosi naudos lietuviams dar šioje žemėje, o matydami kitokius rezultatus, verkė didelėmis gailėsčio ašaromis.

* Dėl filmų rodymo Chicagoje, kovo 17 d., Lietuvių Auditorijoje 2 ir 5 val. p.p. platesnių informacijų galima gauti pas Vienybės atsotovą ir redaktorius Edvardą Šulaitį, 1320 S. 48th Court, Cicero 50, Ill. Telefonas Olympia 6-1357.

Norintieji bilietus iš anksto įsigyti jų gali gauti pas E. Sulaitį, taip pat K. Dirksio svetainėje, 4500 S. Talman Ave. ir J. Karvelio prekybos namuose, 3322 S. Halsted Street, Chicagoje.

* Prof. Jonas Kuprionis, Ruston, Louisiana, anksčiau atsilutęs Lietuvių Fondui šimtą dolerių, papildomai atsilutė dar \$150.

Haven Realty

JUOZO ANDRIUSIO APDRAUDOS ĮSTAIGA

Patarnauja perkant ir parduodant namus, įvairiuose apdraudimo reikaluose, užpildant (Income) taksus.

J. ANDRUSIO TRAVEL BUREAU

Parduoda bilietus visomis susiekimo priemonėmis į visas pasaulio vietas. Money Orders.

87-09 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N.Y.
Tel. VI 7-4477 Atdara kasdien - 9 v. r. ikj 9 v. v.

REPUBLIC LIQUOR STORE, Inc.

G. Jokubaitis, Manager

322 UNION AVENUE
BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EV-rgreen 7-2089

VIENYBĖ

The oldest Lithuanian newspaper in the world established by Juozas Paukštys in 1886. Published weekly by Valerie Tysliava and Juozas N. Tysliava at 192 Highland Boulevard, Brooklyn 7, N. Y. Tel.: APplegate 7-7257. Executive Editor: Valerie Tysliava, Editor: Salomeja Narkeliūnaitė. Senior Editor: Vytautas Širvydas. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office of Brooklyn, N. Y. Subscription rate: \$7.00 for one year. Three weeks' notice is required to change a subscriber's address. Advertising rates on application. All rights are reserved and no part of this newspaper may be reproduced without the consent of the Publishers. All manuscripts submitted are subject to editing by the Editor.

M E S

VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Atkelta iš 1 psl.

do jai "religinės atgyvėnos," susijusios ypač su "buržuaziniu nacionalizmu," nes "vietoj pasitikėjimo savo jėgomis, religija skiepija tikėjimą viršgamtinių jėgų galybe; vietoje aktyvumo — neveiklumą." Šventųjų ir misijonierių gyvenimai, rodos, kaip tik įrodo neveiklumą, bet net gyvybę paaukojantį pasišventimą. Barkauskas sprendžia, kad žmogų perauklėti reikės "ilgo darbo," bet, girdi, būtina diegti "komunizmo kovotojų doros normas: nuolat kovoti prieš grobstymus, tinginavimą, biurokratizmą, girtavimą." Prieš šitokias neigiamybes juk kovoja ir visi tikėjimai ir demokratai. Atrodo, daugiau anie laimi, negu komunistai, kurie yra priversti nusizengėlius net mirtimi bausti.

Pasvarstykime kovą su girtavimu. Dabartinė valdžia Lietuvoje nieko nepadaro, o vysk. Valančius anuosyk taip sublaivino katalikišką Lietuvą, kad carą išgąsdino! Stalinas, taip pat, atsikinime, pasišaukė ir tikėjimą ir rusų buržuazinį nacionalizmą talkon prieš nacius — ir daug laimėjo. Todėl, gal būtų verta (jei rusas leistų) mūsų komunistams Lietuvoje iš pagrindų peržiūrėti savo bergždžią kovą prieš tikėjimą ir buržuazinį nacionalizmą Lietuvoje? Manome, jei rusai (kurie, tiesa, istorijoj ypatingu išmintingumu nepasižymi) pasakytų: Na, broliai darbininkai lietuviai ir jūsų "smičkiai" valstiečiai, čia jūsų tėvynė — sutvarkykite ją patys, be mūsų! Tikime, po poros metų Maskva Lietuvos nepažintų, nes ji vėl, kaip prieš 1940 metų, jau būtų besisejanti Ameriką!

Maskvon politikų bulvių su Stalinu 1945 m. virti nuvykęs čekų vadas Benešas buvo prigautas, nes diktatorius akmenukų primaišė, įsprausdamas į kabinetą keletą komunistų, kurie vėliau kitus išstūmė ir patys vieni ėmė tautą valdyti. Jau tada Benešas teisinosi: "Mes maža tauta. Mums privalu ne tik mūsų vienos kartos laime rūpintis. Turime galvoti ir apie būsimas kartas — apie mūsų vaikų vaikus — kaip jiems patikinti progų gimi ir gyventi jų protėvių žemėje." Jo žodžius prisimena sekretorius E. Taborskis, Foreign Affairs žurnale, liepos, 1958 m.

Mums rašo:

Dėl Povilo Dirksio kaltinimų

Atviras laiškas
Pranui Lapei

Lengviausias būdas padaryti save "didvyriu" — paėmus purvo sauja drėbri į kito veidą...

Iš savo pusės aš labai apgailėstauju, kad ALTo vadovybė nepakvietė Tamstos 16 Vasario proga dekoruoti scenos, kuri būtų atrodžius ne "skandalingai," bet, kiek Tamstą pažįstu, jos visai nebūtų buvę.

Bet nenusimink, Manau, kad ALTas sekančiais metais žinos, ką kviešti papuošti sceną... Tamsta, turėsi progos įrodyti savo darbą, kiek vertas sviestas Tamstos purvas, — jeigu tam darbai, kaip dailininkas turi kvalifikaciją.

JURGIS JUODIS
Kovo 2, 1963

P. Dirksis Chicagos BALFo apskrities valdybai primeta: "intrigas, neapykantą, šmeižtus ir provokaciją".

Trejus metus išbuvaus aps, v-bos sekretoriumi ir nieko panašaus nepastebėjau. Taip kiekvienoje valdyboje reikalus aptariant, ne visų nuomonės sutampa, bet Chicagos BALFo apskr. v-boje svars-tomi klausimai neliko be nutarimo. Ir dargi prieš nutarimus nesusidarė net šimtai priekaištujančių. Valdybai nei neteko painesnių klausimų svarstyti, nes iki šiol visas aukas (ir pelną iš parenginių) neskiria vietoje pagalbos reikalingiems — viską persiunčia centrui. Kaip Chicagos, taip ir kitoms BALFo padaliniams yra duotas uždavinys iššas šalpos darbai sukaupti, ir tas uždavinys nėra lengvas.

Krašto rusifikacija, trūkumai ir transatlantinis ryšis

AL. GIMANTAS

Iš sovietinamos Lietuvos paskiausiu metu ateinančios žinios labai neraminančios. Rusinimas visose gyvenimo srityse intensyvėja. Rusų atėjūnų gyventojų skaičius didėja. Juk tai jau antroji po lietuvių savo gausumu tautybė Lietuvos sostinėje! Iš anapus gaunamos spaudos puslapius pavardčius, dėmesį patraukia neproporcingai didelis rusiškų pavardžių srautas, tai vis vardai, kurie gausėja lietuviškojo gyvenimo kasdienybėje pačiame krašte.

Atrodo, norimas sudaryti įspūdis, kad patys lietuviai, savojoje tėvynėje, nemoka tvarkytis ir vis reikalingi "broliškosios" paramos, tokios pačios pagalbos, svetimųjų tautos. Šitai prieštarauja oficialiai statistikai, kuri rodo, kad krašto švietimas yra žymiai pakilęs, kad turima tūkstančiai naujai paruoštų specialistų, atseit, savųjų žmonių, tad, kuriam reikalui vis plūsta nauji atėjūnų būriai?

Patį Rusiją, sakoma, iki pačios Maskvos labai sunkiai buvo sunaikinta, paskutiniojo karo nuteriota, tad, mūsų manymu, pirmoje eilėje, rusų tautybės žmonės turėtų rūpintis savo pačių krašto atstatymu, kuris, kažin ar iki šios dienos jau yra baigtas.

Lietuviai, tikėkime, vis jau mokės ir patys susitvarkyti, o jei jėgų ar patyrimo pritrūktų, galėtų ir išelvią padėti savo sesėms ir broliams. Bet, žinoma, sunku kol kas kalbėti apie kokią konkretesnę paramą, kol negalima būti tikriems, kad tokia ir būtų panaudota tik pačios lietuvių tautos labui, tik jos naudai.

Drauge Jurgis Viktoriškis vasario 19 d. rašo, kad Lietuvos gydytojams ir ligoninėms trūksta būtiniausių instrumentų. Studentai neturi jų mokslui reikalingų braižybos įrankių ar skaičiavimo linuočių bei kitokių įrankių. O jei kokį rusišką ir gausna aukšta kaina nusipirkti, tai maža naudos, nes netikslus ir greit genda.

Autorius, turbūt, neklysta, nes įvairiais keliais mus pasiekusios žinios, jo teigimus patvirtina. Aišku, pačioje Rusijoje tie dalykai kiek geriau sutvarkyti, bet ten neturima jokio intereso pirmoje eilėje atsižvelgti į nerusiškų tautų pirminius poreikius, jų poreikius.

Teko girdėti, kad net anglų kalbai mokyti vadovėliai, šiuo metu naudojami sovietinamos Lietuvos mokyklose, yra pasenę ir paruošti atgyventu metodu, tokie, kokius patys sovietai naudodavo prieš keliasdešimt metų. Tuo tarpu, pačioje sovietijoje, dabartiniai, svetimas kalbas mokyti

vadovėliai, yra žymiai patobulinti, išleistos naujos ir papildytos laidos. Atseit, rusai nėra suinteresuoti, kad lietuviai, kiek galint greičiau ir lengvesniu būdu išmokyti kad ir tą anglų kalbą. Atrodo, kad išvis Lietuvos mokykloms trūksta įvairių modernių mokymosi priemonių, o jei ir gaunama, tai paklausa toli gražu negali būti patenkinama.

Pažįstamas tautietis, agronomas, lankęs ir baigęs Vilkijos gimnaziją, aną kartą bičiulių rately ir iškėlė įdomų pasiūlymą, girdi, kodėl, pvz., buvę Vilkijos gimnazijos moksleiviai negalėtų savajai mokyklai bent kartą metuose paruošti įvairių mokymosi priemonių siuntinį. Gero popieriaus, sąsiuvinų, paprastų ir spalvotų pieštukų, dažų, linuočių, visos eilės priemonių reikalingų gamtos ir fizikos kabinetams, sporto įrankių ir pan. Esą, tai turėtų būti puiki dovana, kurią tikrai gražiai įvertintų ir priimtų dabar toje gimnazijoje besimoką moksleiviai.

Keletas asmenų, keletas ir nuomonių. Vieni tuoj karštai tai idėjai pritarė, kiti abejojo, ar sovietai išvis tokį siuntinį įsileistų (idėjos sumanytojas atsakęs, kad, nepabandžius, sunku būtų tokį klausimą tiksliai atsakyti), dar kiti galvojo, kad toks žingsnis, būtų ne besimokančių jaunų lietuvių, bet sovietinio režimo rėmimas.

Kas žino, gal kiekviena tų nuomonių turi daug tiesos, bet įdomu, kad tas iškeltas klausimas nemirė tą patį vakarą, bet ir toliau gyvai svarstomas, diskutuojamas.

Tokiuose pokalbiuose yra bent toji nauda, kad svarbūs klausimai bandomi rimtai nagrinėti, visiškai jų nebijant, nebėgant nuo jų, bet, pirmoje eilėje bandant žvelgti ir suprasti, ar tokia ir panaši išsivijios lietuvių akcija tikrai prisidėtų prie kovos ištesėjimo nuotaukų sužadinimo, vilčių palaikymo, prie gerų norų parodymo, kad, štai, išsivijios lietuviai gyvai domisi ir rūpinasi lietuviškuoju jaunimu, konkrečiai nori jam padėti.

Savo metu, dar nepriklausomybės metais, buvo skatinami moksleiviai susirašinėti su Amerikos lietuviukais ir jau buvo spėta padaryti gana graži pradžia. Deja, karas nutraukė labai tuomet prasmingą ir svarbų transatlantinį ryšį tarp dviejų kontinentų lietuviškojo jaunimo. Tad ir kyla dabar dar naujas klausimas, ar toks ryšis būtų prasmingas ir palaikytinas šios dienos sąlygose?

Prie šio darbo prisidedantieji vadovaujasi artimo melle arba bent prisiminimu, kad ir jie kadaise Balfo pagalba naudojos. Yra darbuotojų, kurie daug laiko ir energijos tam pašvenčia. Tad primesti tokius kaltinimus, kaip P. Dirksis bando pateikti savo pasitraukimui pagrįsti, yra visiškai nesiskaitymas su bet kokio padarumo varžtais. Jei bent būtų pateikti kurie nors "šmeižtų ir tt." įrodymai, tai palestieji bent galėtų aiškintis arba atremti. Dabar gi, lyg aiškiausiai visiems žinomi dalykai, paskelbta bendrybėmis. Tai yra tikrai Chicagos Balfo apskr. v-bos apjuodinimas be jokių įrodymų. Maža to, Tai yra kenkimas iš viso šalpos darbui, Ar P. Dirksis to nori?

P. Dirksis žino, kad jis parašė Naujienoms reportažą susipainiojęs reikale, o kitą kartą įžūlį straipsnelį nieko bendro su tiesa neturintį, ir, po šito, skelbdinasi pasitraukimu nepagrįstais motyvais!

St. Semėnienėi primestus kaltinimus P. Dirksis turi prisiskirti sau. Ir jei jisturi šiek tiek artimo meilės ir savigarbos, tam įrodyti yra vienintelis kelias — mažų mažiausia prisipažinti, kad pasikarščiuota.

PETRAS ŠILAS
Chicago, Ill.

Užprenumeruokite Vienybę artimajam ar draugui.

Paskutinis Lietuvos valdovas

Apie paskutinį Lietuvos-Lenkijos karalių Stanislovą Augustą Poniatovskį (1764-1795) prancūzų karaliaus Ludviko XV-to diplomatas Broglie rašė: "Tai tikras prancūzas dvarietis, nes garsus trimis gabumais: moteris prisivilioti, išeiti čia su garbe, ir nemokėti skolų; be to, jis visados sugeba atsiliepti bedieviu Voltaire žodžiu." Tarp prisilietų moterų, buvo būsimoji Rusijos carienė Kotryna II, kuri vėliau, rusų kariuomenėi grasant, priverstė Lietuvos ir Lenkijos bajoriją Stanislovą Augustą išrinkti savo karaliumi.

Jo valdymo laikotarpį ir pirmąjį Lietuvos-Lenkijos valstybės pasidalinimą (1772 m.) tarp trijų plėšrių kaimynų nušviečia Illinois u-to istorijos profesorius Herbertas H. Kaplanas Columbia u-to išleistoje knygoje "The First Partition of Poland." Kalba ne apie Lenkiją, bet apie po Liublino unijos (1569) galutinai susidariusią lenkų vadinamą Rzecpos-politą, dėl kurios vardo prof. Kaplanas sako: "The expression Polish-Lithuanian Commonwealth

comes nearer the official term Rzecpos-polita."

Paskutinis pirmojo padalinimo nušvietimas ne lenkų kalba buvo Austrijos vokeičio Adolfo Beero Vienoje 1873 m. išleistas "Die Erste Theilung Polens."

Autorius pateikia platų politinį vaizdą tų laikų, sumini ir Lietuvos didikų (Radvilų, Čartoryskių) veiklą. Pirmuoju padalinimu (ir kitais dviejais) Rusija daugiau pralaimėjo negu laimėjo. Pirm padalinimo ji tvarkė visą Lenkiją, po padalinimų — tik jai tekusią dalį. Dalį pasiėmė Prūsija, dalį Austrija, Prof. Kaplano veikalas turi 215 pusl., kaina \$5.

Laisvųjų lenkų atstovas Jastrzembksi Kanados spaudai Montreale pareiškė, kad, jei kas juos vėl Varšuvos valdžion įstatytų, jie tuojau pareikalautų sugrąžinti Lenkijai Vilnių ir jo kraštą.

Apie publiką Vasyliūno koncerte Bostone Keleivis rašo: "Atsilankė ne taip jau gausus būrys muzikos mylėtojų, ir tie veik visi buvo ne lietuviai." Lietuvių Studentų Sąjungos Vasario 16

Tęsiama 5 psl.

Vaizdai iš filmo "Žiema Lietuvoje": Pakeliui į Vilnių...

Katedra ir jos aikštėje pastatyta eglaitė. Filmoje matomi vaikai, apsilonkę pas "senelį šaltį".

Petro Vileišio giminės įspūdinga koplyčia Rasų kapuose. Netoli supiltas Juozo Tysliavos kapas.

Šiuo metu Vienybės rengiamuose filmų vakaruose tiek pačioje Vienybėje, tiek kitose kolonijose, yra rodomi trys įvairūs filmai.

Ilgiausias ir pats naujiausias yra V. Tysliavienės filmas iš jos apsilankymo Lietuvoje pereinamųjų metų pabaigoje. "Žiema Lietuvoje" pavadintas filmas, sudarytas iš trijų dalių — apima jos įspūdžius iš Vilniaus, Kauno, Trakų, Druskininkų ir kt.

Vilniuje, šalia bendrų miesto ir sniegu apklotos apylinkės vaizdų, atkreipiamas dėmesys į gyventojų prieššventines nuotaikas. Toliau seka apsilankymas prieš 30 metų gyventose vietose, Vilniaus Kurijoje, studentų bendrabučių rajone, Vilniaus aerodrome, tenai pirmam sprausminiam lėktuvui atskridus, susitikimas su žymiaisiais muzikos ir teatro pasaulio atstovais.

Nemažą dalį Vilniaus skyriuje užima Rasų kapai, kur po pilkšvo granito paminklų amžinam poilsui tapo įmūrinti Juozo Tysliavos palaikai, prieš tai parodant vaizdus, kaip velionio palaikai buvo pašarvoti, atlydėti į kapus ir palaidoti.

Ką vaizduoja naujieji filmai?

Vienas iš įdomesnių momentų naujaisiuose filme, "Žiema Lietuvoje", tai V. Tysliavienės apsilankymas pas dailininką A. Žmuidzinavičių Kaune, kurio metu buvo nufilmuota ir jo garsioji velniukų kolekcija. Filmą bus rodoma Chicagoje kovo 17 - 2 ir 5 val. po pietų Lietuvių Auditorijos didžiojoje salėje. Ši sekmadienį filmai bus demonstruojami Bostone, o kovo 23 d. — šeštadienį, Baltimorėje.

Antano Vaivados susuktas filmas 1933. Dariui ir Girėnui atsisveikinant su Chicago pakeliui į New Yorką, atsiradusi dabar, beveik 30 metų praėjus, buvo netikėta staigmena ir filmo autoriumi. Apie šią istorinę ir tikrai vertingą dokumentinę filmą jisai buvo visiškai užmiršęs, bet jo seseriai V. Tysliavienėi atvykus į Washingtoną artiniesiems pademonstruoti filmą iš Lietuvos, A. Vaivada ta proga išnuomavo projektorių ir nutarė peržvelgti savo senas filmas, kurias buvo numatęs išmesti. Filmas nuostabiai gerai išsilaikęs ir šis ypač naudinga ją pamatyti mūsų jaunimui, kokie didvyriai buvo Darius ir Girėnas, rizikavę per Atlantą į Lietuvą skristi tokia maža ir paprastu lėktuvu. Stankūno studijos nuotrauka

Paskutinis valdovas...

Atkelta iš 4 psl.

minėjimo publiką Chicagoje Draugas apibūdina: Vietoje sujaudintos, karščiu degančios minties garbingi svečiai (senatorius Douglas ir kiti) stebėjo tuščių sėdynių eilių bedugnę."

R. Medelis Tėviškės Žiburiuose rašo: Tolsta jaunimas, tolsta ir senimas. Nejučiomis darosi "savu čiabuviu." Ir Bendruomenės valdybos pirm. dr. Sungaila prisiminė jaunimą. Pareiškė: Mes tiek daug kalbame, rašome ir sielojamės jaunimo reikalais. Siūlo ruošiamam Seimui įnešti ir jaunimo klausimą.

Suka galvas dėl jaunimo ir Lietuvoje. Vilniaus Tiesoje eilė straipsnių skundžiasi, kad jaunimas netoks, kokio auklėtojai noretų. Klčiauskas, pavyzdžiui, sako: Dabartiniam jaunimui viskas prieinama (?), tačiau negalima pasigirti nei jo sąžiningumu, nei mandagumu ar blaivumu. — Lietuvoje žinome, kas kaltas: laisvės stoka. O Amerikoje? Perdaug laisvės?

Amerikos protestantiškųjų Bažnyčių Taryba pakvietė (ir Maskva išleido) 16 Sovietijos dvasininkų, ne katalikų, dalyvauti stebėtojų Tarybos metiniame suvažiavime Denver, Colo. Trims atsilankius Bostone, amerikietis pastorius Knapp pareiškė: Atminkime, čia

Kauno dalyje daug vaizdų iš paties miesto su praeiviais, beskubančiais gatvėmis N. Metų išvakarėse. Neužmirštami vaizdai iš buv. Karo muziejaus aplinkos, Nemunas ties Vytauto bažnyčia, toliau vaizdai prie teatro ir buv. prezidentūros, kuri dabar paversta biblioteka, apsilankymas vaikų kavinėje, svečiuose pas dail. Žmuidzinavičių ir jo velniukų kolekcija.

Trakuose — didingai atrodanti pilis sniego baltume, vaizdai pilies viduje, jos kieme.

Druskininkuose — bendri vaizdai į vonių pusę ir į Nemuną, kuriuo atplaukia ekskursija, ir kt.

Be visų tų, filme gausu pakėlės vaizdų, tiek iš Vilniaus, tiek iš Kauno apylinkių.

Antano Vaivados filme (balta-juoda) pavaizduotas Dariaus ir Girėno atsisveikinimas su Chicago pakeliui į New Yorką ir vėliau į jų tragišką kelionę per Atlantą į Lietuvą.

Iš būdingesnių vaizdų: lėktuvo krikštytos, Darius ir Girėnas prie Lituanicos su namiškiais ir bičiuliais, Lituanicos su namiškiais ir bičiuliais, Lituanicos modelis ir jo konstruktorius, gausybė Chicagos veikėjų su Lietuvos diplomatinio atstovu Ant. Kalvaičiu, Užvedami motorai ir paskutinis su diev.

Salomėjos Narkėliūnaitės susuktoje spalvotoje 15 min. kronikoje vaizdai iš lietuviško gyvenimo įvykių New

Tęsiama 8 psl.

atstovai tikėjimo, kurį sovietų valdžia žiauriai varžo. Kad jis dar gyvas, įrodo jo dvasininkų didelį psišventimą. Mes daugiausia padėsime, jei, mandagiai priimdami, leisime pajusti tas laisves, kuriose mūsų bažnyčios Amerikoje gyvena. — Kažin, ar jau mūsų dvasininkai ir katalikų spauda apsisprendė kaip sutikti Lietuvos dvasininkus, jei ir tie būtų atslūsti paviešėti Amerikoje?

Toronte poetas Nagys Vasario 16 proga pareiškė: "Mūsų laisvė yra dalis visų pavergtųjų laisvės." Tokiomis mintimis gyvena ir po 1830 metų sukilimo Prancūzijos nusišalinusi lenkų Didžioji Emigracija ir jos vada, poetas Mickevičius ir kiti. Lenkų legionieriai kovojo net už italų laisvę, vildamiesi tuo padėti atkovoti laisvę Lenkijai. Kito sukilimo (1863) lenkų New Yorke suruoštą leidinių parodą apžiūrėjęs, Darbininko redaktorius nusprendė: Dėja, Vakarų pasaulis sukilėlių neparėmė ir reikėjo laukti į pas. karo. Panašiai dabar daugelis mūsų ne tiek pasitiki pliku visų pavergtųjų vienybės principu, kiek kitu pasauliniu karu, kurio nekantriai laukia. Bet — ar sulauks?

STEBĖTOJAS

Scena iš kompozitoriaus V. Klovos operos "Pilėnai", kuri Lietuvoje susilaukė didelio pasisekimo ir dažnai statoma. Nuotraukoje - E. Saulevičiūtė - Eglės vaidmenyje, V. Adamkevičius - Danyla ir J. Stasiūnas - Margiris. Opera 4 veiksmuose, vyksta Pilėnų pilyje. Libreto autorius - J. Mackonis. Režisavo J. Gustaitis, dekoracijos - dail. J. Jankaus, chormeisteris - J. Dautartas, baletmeisteris - B. Kelbauskas. Operos įrekorduotas magnetofines juostas iš spektaklio iš Lietuvos parsivežė V. Tysliaviėnė ir netrukus Vienybėje pademonstruos muzikos mėgėjams. Šia opera nemažo susidomėjimo reiškia ir kitataučiai, su kuriais tariamasi pastatyti ją New Yorke 1964 metais.

LANKOSI DVASININKAI IŠ UŽ GELEŽINĖS L'ŽDANGOS

Atkelta iš 1 psl.

pradėjo akciją, norėdama išpėti amerikiečius, kad tie dvasininkai tėra "tik komunistinio režimo atstovai." Šitoks pareiškimas primena ir kai kurių lietuvių "triukšmingų patriotų" kalbas ir kaltinimus, taikomus vadovaujančiose vietose esantiems lietuviams dvasininkams Lietuvoje. Jie, galbūt, pradės akciją ir prieš Lietuvos dvasininkus, jei tie čia šį rudenį pasirodys. Bet ir jie, kaip ir dabar "triukšmingieji" protestantai, yra mažumoje, nes, kiek girdėti, susidomėjimas Lietuvos katalikų dvasininkų keliuone į JAV Amerikos lietuvių kolonijose yra nepaprastai didelis.

* 32 asmenų turistinė grupė kovo 2 d. iš Vilniaus išvyko į Leipzigo tarptautinę mugę. Antra grupė iš 31 asmens išvyko sekančią dieną. Viešėdami Rytų Vokietijoje, turistai lankysis Berlyne, Potsdame, Weimare ir Dresdene. Mugė Leipzige vyksta nuo kovo 3 iki 12 d.

* "Jaunojo Verterio kančios", Goethes autobiografinis romanas, kuris išgarsino autorių ir išvedė vokiečių literatūrą į pasaulinę areną, E. Vengrienės vertime Vilniuje išėjo iš spaudos 25 tūkst. tiražu.

* Kovo mėnuo Lietuvoje paskelbtas žvėrių globos mėnesiu. Šitokią nutarimą Vilniuje įvykusiame savo susirinkime padarė Lietuvos medžiotojų ir žvejų draugijų pirmininkai.

S. Gruodienė ir komp. V. Klova "Pilėnų" operos repeticijoje.

MIRE KUN. V. DEMIKIS

Kovo 3 d. vėlai vakare iš gyvųjų tarpo staiga pasitraukė kun. Vytautas Demikis, Patersono šv. Kazimiero lietuvių par. vikaras. Netoli klebonijos, grįždamas iš New Yorko lietuviško koncerto, širdies smūgio ištiktas, kun. V. Demikis amžinai užmigo. Jis buvo vaižgantinio būdo kunigas, ir kartu karštas savos tėvynės mylėtojas. Visus lietuvius velionis mylėjo, o ypač prie širdies buvo tie, kurie Lietuvos vardas degte degė.

Labai giliai vėlionį buvo pamilę Patersono, N. J., lietuviai, kurie akivaizdžiai matė nepaprastą kunigo triušą, pasiaukojimą bažnyčios ir lietuviškumo reikalams. Todėl nenuostabu, kad velionis labai daug bičiulių turėjo ne vien katalikų — parapiečių, bet ir kitų srovių, ypač vienybiečių, tarpe.

Kun. V. Demikis — Suvalkijos lygumų sūnus. Buvo gimęs 1906 m. rugpiučio 4 d. Liepalotų kaime, Bublelių valsč., Mariampolės apskr. Baigęs Mariampolės gimnaziją, nuėjo į Vilkaviškio kunigų seminariją, kurią baigė 1934 m. Iš pats mažumės velioniu kunigo pašaukimas rūpėjo.

Lietuvoje, kaip kunigas, velionis pasižymėjo įkurdamas Mindaugų parapiją Kamšių kaime, Suv. Kalvarijos valsčiuje. Vėliau buvo perkeltas į Valakbūdį.

Tremties metu kun. Demikis buvo Blombergo ir Diepholzo lietuvių stovyklų kapelionas. Ir ten atlikti darbai su pagarba ir dabar minimi tų, kurie Amerikoje atsidūrę.

Į JAV kun. Demikis atvyko 1950 m. ir buvo paskirtas į Patersono lietuvių šv. Kazimiero parapiją. Kun. Vytauto Demikio gyvenimo siūlas kaip tik nutrūko pačiose šv. Kazimiero šventės išvakarėse.

BALFO ŠELPIAMŪJŲ PRASITARIMAI:

"Dėl tėvėlių (kurie krito nuo rusų kulkos) mums našlaitėms netenka raudonuoti."

"Mergaitę (Sibire) pakrikštinom. Krikšto tėvas buvo rusas, o krikštamočią tik iš vardo įrašėm. Gal nepyks sužinojusi, bet ir dabar nežinom, ar tai buvo gerai padaryta. Krikštijom cerkvėj, kitų maldos namų čia nėra, o ir ta cerkvė nuo kitų namų nesiskiria."

"Mes neturim jokių giminių Amerikoje. Artimiausia mums giminė, lyg tėvas ir motina, gyvena Brooklyne, jo vardas — BALFas."

Solistė Zabulienė operos "Pilėnai" pastatyme.

Zemkalnio sukaktis

Kovo mėn. pradžioje architektui Vytautui Zemkalniui-Landsbergiui sukako 70 metų. Sudėtingas ir įvairus buvo jubilato gyvenimo kelias.

Dar visai kūdiki tėvai atsiivežė į Maskvą, kur baigė pradinę mokyklą. Realinę mokyklą lankė Vilniuje, užbaigė Rygoje. Po to – Rygos Politechnikos instituto architektūros skyrius. Bet pirmasis Pasaulinis karas sutrukdė studijas. 1922 m. jis išvyksta į Romą ir čia priimamas į Architektūros mokyklos trečiąjį kursą. Mokyklą V. Zemkalnis baigė, įsigydamas architekto diplomą "Laurea ir Architectura".

Turėdamas reikalingus duomenis architekto profesijai – įgimtą gabumą, puikų išsimokslinimą, kūrybinį užsidegimą, per trumpą laiką jis įsigijo gero specialisto vardą. Jam teko projektuoti ir statyti įvairios paskirties pastatus, pradedant gyvenamaisiais namais ir baigiant stambiais visuomeninio pobūdžio bei pramonės objektais. Nuo 1925 iki 1941 metų Lietuvoje jo suprojektuota ir pastatyta 24 gyvenamieji namai, 5 vid. mokyklos, 10 ligoninių, 4 visuomeninio pobūdžio, 5 pramoniniai pastatai ir apie 10 įvairios paskirties paminklų. 1939 m. V. Zemkalniui pradėjus dirbti Vilniaus m. vyr. inžinieriumi, jo vadovaujamas inžinierių-architektų kolektyvas tais pačiais metais ėmėsi ruošti pirmąjį Vilniaus miesto generalinį planą, sutvarkė Gedimino aikštę.

II Pas. karo sukuriuose jis buvo palikęs Lietuvą ir nuvykęs į Australiją. 1959 m. pavasarį jisai grįžo į Lietuvą. Jisai priimtas į Miestų ir kaimų statybos projektavimo institutą Kaune vyr. architekto pareigoms, kur ir šiandien darbuojasi.

Grįžęs, jis pasitelkęs jaunų architektų grupę, paruošė Vilniaus miesto Senmiesčio 41 kvartalo rekonstrukcijos projektą, nemažai naudingų konsuliacijų suteikė Vilniaus restauracinės dirbtuvės architektams, restauruojant Vilniaus architektūros paminklus.

Daug naujo ir pažangaus konsultacijų, bei patarimų forma jubilatas įnešė, sprendžiant Kauno miesto užstatymo problemas (pvz. Janonio aikštės užstatymas, Pramprojekto rūmai, nauji gyvenamieji rajonai, Kauno Politechnikos instituto studentų miestelis ir kt.). Ir šiandieną jis dirba prie braižybos stalo, projektuodamas Onkologinį institutą Vilniuje.

Architekto V. Zemkalnio suprojektuoti ir pastatyti pastatai pasižymi aiškiu planu, harmoningomis, lakoniškomis, patraukliomis architektūrinėmis formom. Tai aišku stebint buv. Prekybos ir pramonės rūmus Donelaičio g. (Respublikinė biblioteka), Kūno kultūros instituto rūmus, buv. Pieno-centro rūmus Laisvės Al. (Žemės ūkio akademijos studentų bendrabutis), rūmus Vydūno al., kur dabar yra Cheminės technologijos fakultetas ir kt. pastatus (visi jie Kaune).

SPAUDOS SKILTYSE

Kodėl De Gaulle sukliudė Anglijai tapti Europos Rinkos nariu ir atsisakė priimti Kennedžio siūlomas atominis Polaris narlaivius? Viena, mano, kad su Kanada ir kitomis buvusiomis kolonijomis per artimus ryšius turinti Anglija ne pakankamai yra europinė. Dar turi prinokti. Antra, De Gaulle mano, kad rūšciajai valandai išmušus, Amerika atominiu karu dėl Europos nerizikuotų, todėl šiai būtina nusikalti savas, jos pačios rankų kontroliuojamas atominis ginklas. Be to, De Gaulle (matyt, paveiktas draugo, gabaus intelektualo Andre Malraux) žiūri toli ateitin. Sako (užs, reik, ministro Murville lūpomis): "Gal būt, ateis diena, kurioje Sovietijos vidaus išsivystymas tiek toli pažengs, kad jos vadovams pasaulį užvaldyti idėja bus nebereikalinga. Tada atsiras sąlygu pastoviai taikai." Malraux, kaip žinoma, mano, kad Kinija šiandien dar silpna, bet ateityje pasidarys bilijono piliečių stipri valstybė, turinti atominių ginklų. Maskva bus priversta šlietis prie Vakarų. De Gaulle, matyt, galvoja ilgomis distancijomis, kada, gal būt, jau gyvų nebus nei jo nei Kennedžio.

LIFE ŽURNAL

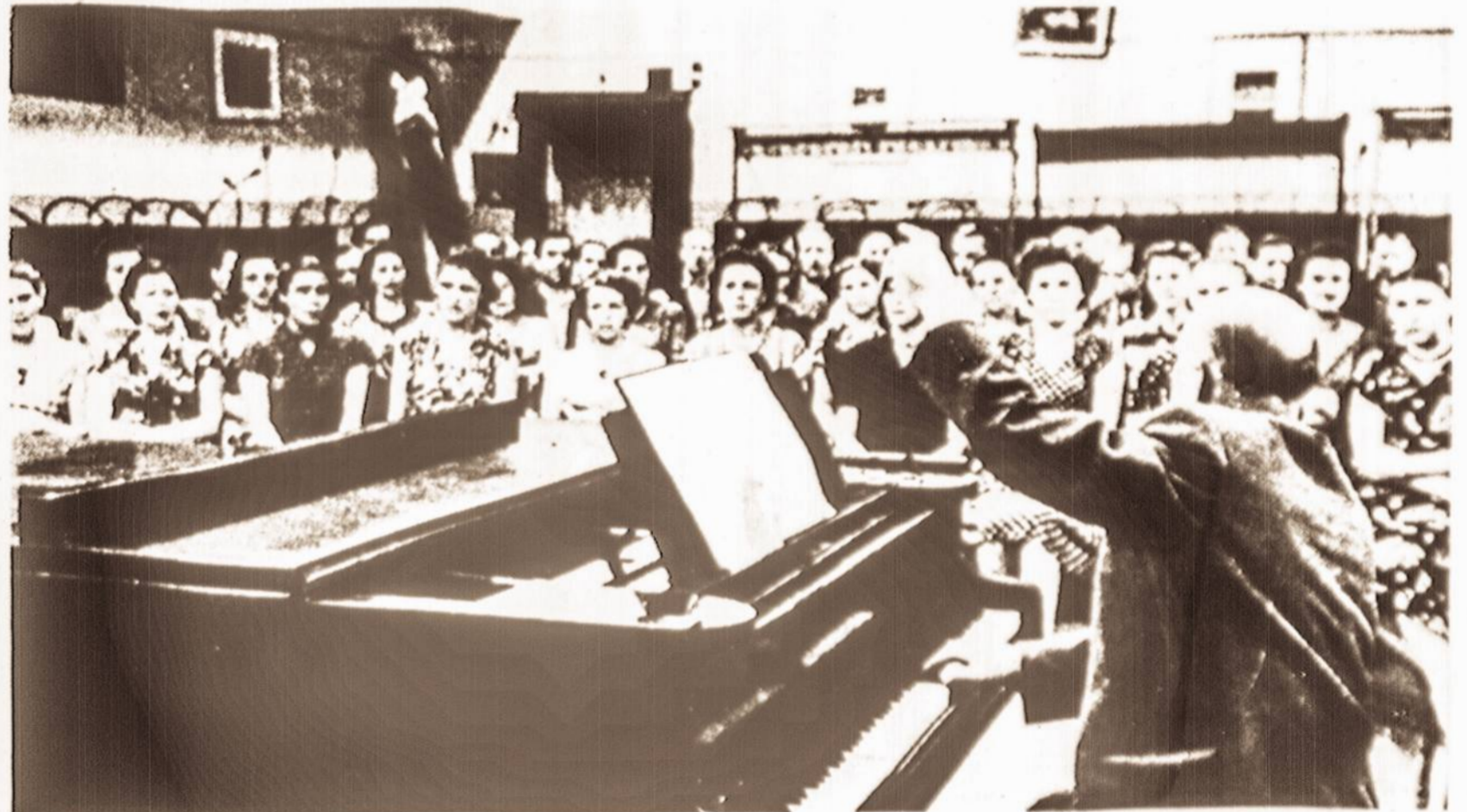
Amerika turi aiškią pagrindinę užsienio politiką, kuri dažnai nuvertinama, retkarčiais kitais žodžiais pareiškama, nesųkį tartum visai nauja kryptimi sukama, o dažniausiai net ne visų visada tinkamai suprantama (net jos vykdytojų). Ta politika atsirado su 1947 m. ir turi tikslo sulaukyti totalitarinio rusų imperializmo plėtimąsi, norint apsaugoti Amerikos laisvę. Jai vykdyti Amerika imasi visokių priemonių: karinių, ekonominių, politinių, informacinių, propagandinių ir net pogrindžių organizavimo.

THE INSTRUMENTS OF AMERICAN FOREIGN POLICY
H. Bradford Westerfield

What Price Symphony? Twice at \$65

By Rasa Gustaitis
Staff Reporter

Rasa Gustaitytė, dienraščio Washington Post reporterė, įdomiai aprašo savo pasikalbėjimą su komp. Robert Evett, kurio simfoniją neseniai statė National Symphony orkestras garsojoje Constitution salėje Washingtone. Už simfonijos pastatymą, komp. Evett honoraras – 65 dol., bet kadangi tos programos bus du koncertai, tai jis gausias \$130. "Maždaug tiek jam kainavo paruošti gaidas", rašo Gustaitytė. Bet vistiek kompozitorius džiaugiasi, kad jo pirmoji simfonija susilaukė premjeros.

Choro repeticija, ruošiantis "Pilėnų" operai. Chormeisteris J. Dautartas.

Neseniai Bostone įvykusiame "subatvakaryje" Tautiškuose namuose progroje dalyvauja Audronė Kubiliūtė. Sėdi Audronė Baronaitė ir poetas Faustas Kirša.

Chicagos džiunglėse

Garsus rašytojas Upton Sinclair plačiame pasaulyje išpopuliarino lietuvių vardą, vaizdžiai aprašydamas lietuvių šeimos vargus "Jungle" romane. Šis romanas įtikino, jog džiunglės gali būti ne vien tik kur nors Afrikoje, bet ir tokia me dideliame mieste kaip Chicago.

Džiunglių vardas lietuvių tarpe prigijo ir net Chicago "Naujienos" dar visai neseniai apie visokius laukinių žmonių tarpe užtikimus reiškinius rašydavo po antrašte "Chicagos džiunglėse."

Džiunglių atmosferą kartas nuo karto iš arčiau patiria ir lietuviai. Štai, praėjusę savaitę 21 metų amžiaus lietuvaite Mary Ann Bartkutė, vakare grįždama iš darbo Standard Federal Savings & Loan Association, Brighton Parko lietuvių kolonijoje, visai prie pat namu buvo sunkiai sužalota

penkiats peilio dūriais.

Sužeistoji pradėjusi klykti išgąsdino užpuoliką, ir šis pabėgo. Subėgę aplinkiniai gyventojai pašaukė policiją, ir ši nelaimingą nuvežė ligoninėje visai kritiškoje padėtyje. Teko girdėti, jog sužeistoji po truputį taisosi, nors nežinia, ar ji galės visiškai susveikinti.

Policija po kelių dienų suėmė piktadarį, kuris pasirodė esąs 18 m. amžiaus Chicagos pagrindinės bibliotekos tarnautojas Thomas Martin, neseniai grįžęs iš pataisos namų, kur jis pakliuvo už kelių merginų subadyma.

Pasirodo, jog šis jaunas vyras turi šaltus nervus. Po Bartkutės subadymo, jis užmetė peilį ant vienos stovyklos stogo, o po to ramiai sau nuėjo "bowlinti."

E. Šulaitis

"Ar aš ne pana, ar ne vainikuota, ar mano galvelė ne šukuota..." O. Bironaitė-Kreivėnienė puošia Ziną Jūrėnaitę (dešinėje) lietuviškoms vestuvėms. Z. Jūrėnaitė, prieš netus laiko baigusi De Paul universitetą Chicagoje, mokytoja vienoje pradžios mokykloje.

EUROPOJE DAR 93 TREMTINIŲ STOVYKLOS

Barakuose Europoj dar gyvena 5,430 tremtinių. Jungtinės Tautos per 8 pastaruosius metus išleido 90 milijonų dolerių Europos tremtinių įkurdinimui ar emigracijai.

1963 metams Jungtinės Tautos vėl paskyrė 32,4 milijonus dol. tremtiniam (24,7 milijonai iš JAV.) Deja, iš tų sumų beveik nieko neteks lietuviams tremtiniam, nes manoma, kad juos privalo aprūpinti vietos (V. Vokietijos) valdžia.

Vak. Vokietijoje esą lietuvių tremtiniai kreipiasi betarpiai į BALFą ir jiems sušelpiti sausio-vasario mėnesiais šiais metais BALFas išleido 6,876 dol. (įskaitant ir Vasario 16 gimnaziją). Pinigai buvo gauti tik iš geraširdžių aukotojų — lietuvių.

Chicagoje Sekmadienį, Kovo 17

2 ir 5 val. p. p.

LIETUVIŲ AUDITORIJOJE

bus rodomi filmai

"ŽIEMA LIETUVOJE"

IŠ V. TYSLIAVIENĖS APSILANKYMO VILNIUJE, KAUNE, TRAKUOSE IR KT.

S. Narkėliūnaitės

SUSUKTAS FILMAS IŠ AMERIKOS LIETUVIŲ GYVENIMO

ir 1933 m. A. Vaivados susukta istorinė filma

"DARIUS IR GIRĖNAS CHICAGOJE"

("LITUANICOS I" KRIKŠTYNOS, ATSIŠVEIKINIMAS SU CHICAGIEČIAIS, PAKELIUI | NEW YORKĄ IR PER ATLANTĄ...)

RENGIA VIENYBĖS BIČIULIAI CHICAGOJE

AUKOJAMA \$1.50

Bostone Sekmadienį, Kovo 10 5 val. p.p.

Lietuvių Piliečių Klube, S. Boston, Mass.

368 BROADWAY, SOUTH BOSTON, MASS.

AUKOJAMA \$1.50

AUKOJAMA \$1.50 - **Baltimorėje** Pradžia 7:30 val. vak.

Šeštadienį - Kovo 23

LIETUVIŲ SALĖJE, 851 HOLLINS STREET

Rengia Vienybės bičiuliai Baltimorėje

Pelnas iš visų filmų demonstracijų skiriamas

VIENYBEI IR JUOZO TYSLIAVOS RAŠTAMS IŠLEISTI FONDUI

Ka vaizduoja nauji filmai?

Atkelta iš 5 psl.

Yorke, Baltimorėje ir Chicagoje.

Iš New Yorko vaizdai prie Pavergtų Europos Tautų vitrinose, esančios skersai gatvę nuo Jungtinių Tautų, kur pavergtųjų vėliavos plevėsuoja iki pusės stiebo ir kur iškabintas "Pavergtųjų savaitės" plakatas.

Vaizdai ir veidai praslenka pro Žiūrovo akis iš BALFo Seimo, pernai spalio viduryje įvykusio Baltimorėje. Užfiksuotas iškilmingas Seimo atidarymas, darbo posėdžiai ir banketas su BALFo veikėjais, jų garbės svečiais ir Seimo dalyviais.

Toliau seka įspūdingas Brooklynio Apreiškimo par. klebono kun. Norberto Pakalnio 50 metų kunigystės sukakties minėjimas, kuriame gausiai dalyvavo ne tik newyorkiečiai, bet ir visos Amerikos Lietuvos atstovai. Minėjimas vyko spalio 22 d.

Pagaliau — Maironio metų iškilniausias momentas — Kultūros Kongresas, įvykęs Chicagoje lapkričio pabaigoje ir aptaręs svarbiausias emigracijos lietuvių proble-

mas: lietuviybės išlaikymą ir lietuviškosios kultūros reiškimąsi ir vystymą po svetimu dangumi.

Nufilmuoti vaizdai iš pagrindinių ir sekcijų posėdžių, literatūros vakaro ir banketo su pagrindiniais rašytojais ir kalbėtojais. Pagaliau Kongreso dalyvių vainiko padėjimas tautinėje Jaunimo Centro aikštelėje.

Iš trumpesnių dalykų kronikoje paminėtini poeto Juozo Mikuckio 70 m. amžiaus sukakties minėjimas ir Vasario 16 minėjimas New Yorko Webster Hall vasario 17 d.

Prie Salomėjos Narkėliūnaitės kronikos netrukus bus prijungta ir filmas apie lietuviško stiliaus Maspetho bažnyčią, šiuo metu baigiant rengti garsą ir tekstą.

Tai irgi spalvotas, 15 min. ilgio filmas, paizduojąs ne tik pačius bažnyčios stiliaus ir įrengimo būdingumus, bet ir spalvingas tos bažnyčios šventinimo ceremonijas, kurioje gausiai dalyvavo ne tik Maspetho parapiečiai, bet ir svečių iš viso New Yorko.

S. Narkėliūnaitės susukto filmo vaizdas iš Kultūros Kongreso, Chicagoje, praėjo lapkričio mėn.

Dešimt metų vaizduose; New Yorko liet. Moterų Klubas veikia pavaizduota nuotraukų parodoje. Sėdi iš k. į d.: V. Čečetienė, M. Bikulčienė ir Ž. Jurienė.

Moterų Klubas minėjo savo dešimtmetį

Kovo 2 d. Baltų laisvės namuose New Yorko lietuvų moterų klubas su gausiais svečiais paminėjo savo dešimties metų veiklos sukaktį.

Minėjimo centre buvo Emilijos Putvytės paskaita apie 1863 m. sukilimą. Prelegentė klubo pirm. Vincės Jonuškaitės - Leskaitienės buvo pristatyta kaip tiesioginė ainė iš sukilėlių Platerių šeimos, kuri aktyviai sukilime reiškėsi 1830 m.

Pranešimą apie klubo veiklą padarė ilgametė klubo pirm. Jonuškaitė - Leskaitienė, pabrėždama trejopą klubo veiklą: politinėje, karitatyvinėje ir kultūrinėje srityje. Poetė K. Grigaitytė Graudienė paskaitė savo poezijos.

Klubą žodžiu sveikino Lietuvos Gen. Konsulas New Yorko J. Budrys, Lietuvos delegacijos Pavergtosiose Europos Tautose vedėjas ir Lietuvos Laisvės Komiteto pirm. Vacl. Sidzikauskas. Liet. Moterų Atstovybės ir General Fed. of Women's Clubs vardu sveikino Ligija Bleliukienė.

Raštų sveikinimai gauti iš Lietuvos Atstovo Washingtono J. Kajecko, dr. S. Bačkio, A. Devenienės ir M. Lukšienės iš Los Angeles,

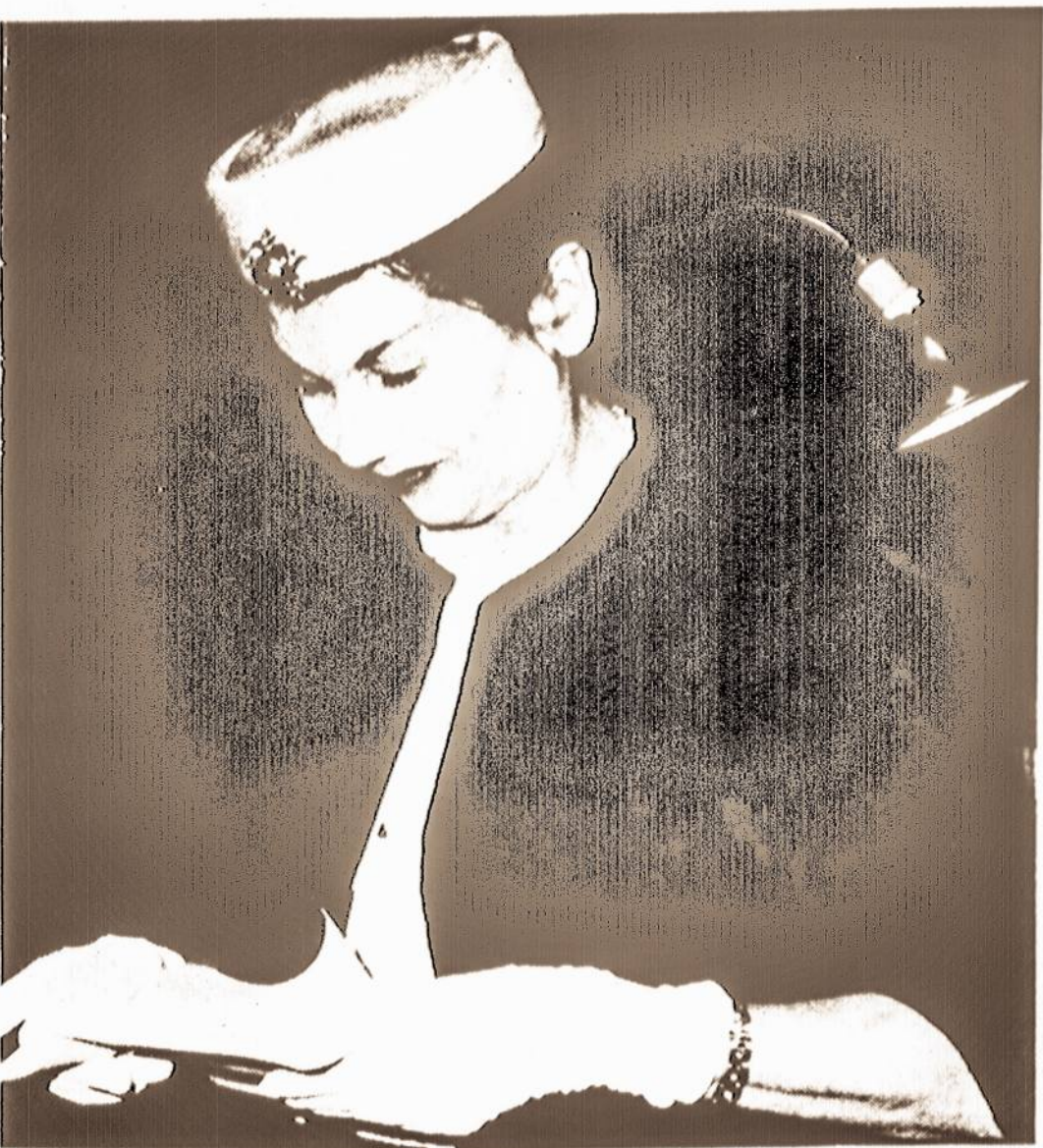
EMILIJA PUTVYTĖ, skaičiusi paskaitą minėjime, apdovanota gėlėmis.

S. NARKĖLIŪNAITĖS NUOTRAUKOS

iš Philadelphia, Miami, Patersono ir kt. klubų vadovybių. Sveikinimus perskaitė dr. M. Žukauskienė.

Klubą sveikino ir jo steigėja Birutė Novickienė.

Dešimties metų veiklą pavaizduota foto parodoje, kuria rūpinosi dr. M. Žukauskienė ir Ald. Sodaitienė. Po minėjimo buvo vaišės.

Kotryna Grigaitytė-Graudienė skaito savo poeziją moterų klubo minėjime kovo 2 d.

LIETUVIAI ARIZONOJE

Phoenix, Arizona - Vasario 16 minėjimo proga lietuvių grupė buvo susirinkusi Executive House patalpoje pietų. Prof. P. Padalis kalbėjo apie nepriklausomybės svarbą ir priminė reikalą organizuoti LB Phoenixe, kur lietuviai galėtų plačiau pasireikšti kultūrinėje veikloje. Organizavimą pavesta J. Vyšniauskui, prieš pusę metų čia atsikėlusiam iš Rochesterio.

* Gaunama daug laiškų adresu: Barbara Motel, 2148 W. Buckeye Rd. iš visos Amerikos su klausimais apie darbų ir biznių galimy-

LIETUVOS PASIUNTINYBĖS ŽINIOS

* Vasario 21 d. JAV prezidento ir ponios Kennedy priėmimo Baltuose Rūmuose dalyvavo Lietuvos Atstovas ir ponis O. Kajeckienė.

* Lietuvos Atstovo Los Angeles pasakotoji angliškai kalba, Vasario 16 Dienos proga Hollywood Roosevelt Hotel, Atstovų Rūmų pirminko John W. McCormack patalpinta Congressional Record vasario 28 d. Nr. 28., o lietuviškai pasakotoji kalba Los Angeles buvo Amerikos Balso transliuota į Lietuvą.

* Po Vasario 16 minėjimo Kongrese, Lietuvos Atstovas asmeniškai pareiškė padėką Atstovų Rūmų pirminkui John W. McCormack ir kongresmanui Daniel Flood.

* Vasario 1 d. Lietuvos Atstovas dalyvavo International Visitors Information Service Washington atidaryme.

* Vasario 7 d. O. Kajeckienė dalyvavo Perle Mesta, buvusios JAV ambasadorės Liuksemburge, surengtoje arbatėlėje ponios Whitney iš New Yorko garbei.

* Vasario 20 d. Lietuvos Atstovas ir ponis O. Kajeckienė dalyvavo Venezuelos ambasadoriaus priėmimo, suruoštame prezidento ir ponios Betancourt garbei, jų oficialaus vizito Washington proga.

* Vasario 25 d. jie buvo pakviesti į "Lawrence of Arabia" premjerą ir po jos į ta proga suruoštą priėmimą. Jame, tarp kitų, svečius priminėjo ir britų ambasadorius bei Lady Ormsby Gore.

* Vasario 26 d. pp. Kajeckai dalyvavo Abisinijos ambasadoriaus priėmimo jos kabineto nario Washington atsilankymo proga.

* Kovo 1 d. Raudonojo Kryžiaus šimtmečio proga jie dalyvavo jo steigėjams pagerbti Amerikos Raud. Kryžiaus suruoštuose priešpiečiuose.

* Lietuvos Pasiuntinybė dalyvavo ruošiamoj Prekybos Departamento Rūmuose Pasaulinėje Rankdarbių-Amatų parodoje su keletu eksponatų. Paroda tęsis nuo kovo mėn. 8 d. iki 24 d.

* Netrukus Kajeckai dalyvavo Teisėjo ir ponios Malloy pietuose ir ponios Arthur Bliss Lane suruoštuose priešpiečiuose. Pastaroji yra našlė ambasadoriaus Lane, kuris buvo JAV ministras Pabaltijo valstybėm.

NAUJOS KVOTOS LIETUVOJ GIMISIEMS?

Senatorius P. A. Hart (D. Mich.) surikiavo visą eilę senatorių ir kongresmanų pavesti naujam imigracijos (kvotų) įstatymui S. 3043, pagal kurį būtų į JAV įleidžiama per metus 1841 asmuo gimęs Lietuvoj (buvo tik 384). Šiuo metu arti 2,000 lietuvių prašymų laukia eilės - kvotos numerio. Įstatymo S 3043 pravedimą remia 59 įvairios organizacijos. Yra vilčių, kad tas įstatymas bus praves-tas.

IIŽPRENUMFRUOKITE VIENYBĖ artimajam ar draugui

VIEŠNIOŠ MINĖJIME atvykusios iš Stamfordo. Jos atstovavo tenyškėčių moterų klubą. Nuotraukoje viešnios su newyorkiečių klubo garbės pirm. R. Budriene (trečia iš kairės). Iš k. į d.: K. Urbonavičienė, Stamfordo moterų klubo pirm. Ant. Bortweck ir J. Čerekiene.

LIETUVIAI ADVOKATAI

S. Bredis, Jr.

37 Sheridan Avenue
BROOKLYN 8, N. Y.

Telefonas: APplegate 7-7083

C. A. Voket

(Vokietaitis)
41-40 74th Street
JACKSON HEIGHTS, N. Y.

Telefonas: NEWton 9-6620

Senasis Trumpačių sodžius

PRANAS NARVYDAS

Tęsinys

Barbora, kai pas ūkininkus veždavo šieną, atsiradus šieno pabirų, sudžiūvusių žolėlių, jas susisėmdavo į maišelį ir parsinešdavo namo. Pabirų arbata tikdavo gydyti nuo visokių ligų.

Barbora neblogai pragyvendavo iš savo gydymų. Pinigų negaudavo, bet jai jų ir nereikėjo, juk ir jos vaistai pinigų jai nekaštuodavo. Iš neturtingų ji visai nieko negaudavo; jie nieko juk ir neturėdavo.

Štai, kartą naktį pas Barborą ateina Jonklienė.

— Barborėle, gal galėtumėt man padėti, mano Jonas visą naktį valtoja, draskosi, vidurius jam gnaibo, akių nesumerkia.

Barbora ima žolį pirtinę. Atidariusi, visokius ryšulėlius raišioja. Ant rinkių užkaičia puodelį, o po pusvalandžio žolinė arbata jau gatava. Nusunkusi per audeklą, puodelį duoda Jonklienėi.

— Parnešus duok Jonui, kol šilta. Tegul išgeria. Žinai, jam nepatiks. Supranti kokie vyrail! Bet nežiūrėk. Turi išgerti, tai pamačys.

Jonklienė, parėjusi namo, Jonui:

— Gerk, Joneli, tai greit pasveiksi.

Šis, gurkšnį nurijęs, kad pradės rėkauti:

— Kokią tu čia man tručyzną duodi! Matau, nori manim nusikratyti.

Jonklienė buvo smarki moteriškė ir, vyrą pagrėbusi po pažastimi ir pražodžiusi, suvertė jam tas gyduoles. Po pusvalandžio Jonas nurimo ir pradėjo snausti. Rytą atsikėlė visiškai sveikutėlis.

Dabar Jonklienė pradėjo vyrui pamokslą sakyti. Šis, jausdamasis kaltas, tyli.

Tai tokiu būdu virė sodžiaus gyvenimas, o Barborai Jonklienė nepaliko skolinga.

Ir Barbora susidurdavo su netikėtumais. Atsitiko taip, kad dėdė Elyzas susirgo: ėmė smarkiai kosėti, karščiau degti, skūstis krūtinės skausmais.

Pranciulis išvyko parvežti felčerį Grėbliūną. Tuo tarpu Pranciulienė nuėjo pas savo Barborą.

Barbora su savo vaistine atėjo. Jau pradėjo savo žoleles rankioti, kaip Pranciulis su felčeriu parvažiavo.

Grėbliūnas, lignonį apžiūrėjęs, pranešė, kad dėdė Elyzas serga plaučių uždegimu. Esą, jam reikia ramybės ir gryno oro. Sako, duokit gerti šiltos liepos žiedų arbatos, o ant galvos dėkit ledų arba dažnai keičiant šalto vandens kompresą.

Gi Barbora, neiškentusi, savo, kad lignonis serga "zapalenija." Čia Grėbliūnas įsižeidė:

— O tu, boba, kas per viena?! Lauk iš čia! Sakau: lignonis serga plaučių uždegimu.

Barbora nenori nusileisti ir rėkia visa gerkle: dėdei Elyzui "zapalenija"!

— Sakau tau, kvaila boba, kad jis serga plaučių uždegimu, ir kad jūs visos lauk iš čia!

Grėbliūnas visas bobes, drauge ir Barborą, išviljo. Barbora, krepšiu nešina, eina, bet vistiek kartoja: sakau, kad jam "zapalenija."

Dvi bobelės kalbasi. Pirmoji:

— Tai kažin katras iš jų geriau žino, ar Barbora, ar felčeris Grėbliūnas?

Antroji:

— Nagi, kūmute, visgi felčeris Grėbliūnas mokyta žmogus. Tiek metų kariuomenėje išbuvo, Sako, viso pulko kareivius gydavęs. Ogi Barbora, nežinau, ar moka iš maldaknygės paskaityti.

Pranas Narvydas

Pirmoji:

— Ale gi žiūrėk kiek čia yra išgydžiusi.

Antroji:

— Atsimeni, Kyverienę gydė, gydė ir nuygdė.

Antroji:

— Čia jau Dievo valia. Jei Jis nori ką atsilimti, tai jokie daktarai nieko nepadės. Lygiai dėdės Elyzo mirties priežastis nebuvo išrišta. Vieni sakė, kad mirė plaučių uždegimu, o kiti — daugiausia bobelės — tikėjo, kad nuo "zapalenijos."

ELYZO KARINIAI PASAKOJIMAI

Dar grįžkime prie dėdės Elyzo. Prieš keletą metų pas Pranciulį atsikraustė jo tolmas giminaitis — Elyzas Kundrotas. Pranciulis jį vadindavo dėde Elyzu. Taip ir visi įprato jį vadinti.

Dėdė Elyzas tarnavo caro Aleksandro II kariuomenėje apie 30 metų. Dalyvavo turkų-rusų kare. Už atsizymėjimus parsinešė tris medalius. Vienas — variokas, o kiti du — sidabriniai. Vienas iš mažesnių su kažkokio generolo paveikslu, o didesnis — su paties caro Aleksandro II veidu. Tą medalį dėdė Elyzas, dažnai bevaldydamas, jau buvo gerokai caro kaktą pratrinęs.

Pranciulio senas namas buvo labai didelis, erdvus, pastatytas iš apvalainių rąstų. Aslos viduryje buvo pamūrytas iš namų darbo plytų ilgas šeimantas, į kurį iš krosnelės, pečiuku vadinamos, eidavo dūmai, kurie ten šeimanto pertvaromis, trim ar keturiais išsisukinėjimais, išeidavo į dūmtraukį.

Tas šeimantas gana gerokai įkalsdavo ir visas trobesys būdavo šiltas.

Pranciulis dėdę Elyzą perkėlė į užpečkį. Ten iš lentų sukaldė lovelę ir įdėjo visą kūlį šiaudų, kad būtų minkščiau gulėti. Padengė marškone paklode, o pagalvės vietoje padėjo minkšto šieno maišelį.

Užpečkio kertėje dar įtaisė lentynėlę, ant kurios dėdė Elyzas susikrovė savo daiktus. O jų buvo mažai — pora medinių dežūčių, į abrinę panašių. Sako, net iš Armenijos pasineštos.

Ant sienos kabojo trys medaliai, ypač pagarboje tas didesnis su caro galva. Sakydavo, kad kas tokius medalius turėdavo, tai tiems buvo mokama iš caro izdo 3 rubliai metinės "žolovonės." O tai nemaži pinigai. Užtai ir Pranciulis dėde Elyzu rūpino si.

(Bus daugiau)

Vasario 16 Newarke

Atkelta iš 2 psl.

klausomybę 45 m. sukaktį minint ir Lietuvos vėliavą.

Lietuvos nepriklausomybės minėjimas buvo nepaprastai tuo, kad pradėtas vasario 10 dieną tęsėsi iki vasario 17 d., kurios ryte lietuvių švė. Trejybės bažnyčioje įvyko iškilmingos pamaldos už Lietuvos laisvę žuvusius. Aukos nebuvo renkamos, o tikrai savanoriškai iteiktos.

Aukojo: V. Dilis, J. Kraikauskas, kun. P. Totoraitis — po \$25; dr. ir inž. P. Giedrikai — \$20; V. Mėlynis ir šeima — \$15; P. Mačiulaitis, J. Stavron, Albinas ir leva Trečiokai, K. ir G. Trečiokai — po \$10; Leonas ir Selma — \$7; Graudis ir šeima — \$6; po \$5 aukojo — V. Ambrazevičius, J. Avižienis, V. ir A. Borey, J. Čepulis, L. Gaubas, S. Gudas, S. Jatulienė, O. Juselis, J. Katilius, A. Kazanauskienė, V. Kiaunė, L. Morkūnas, M. ir M. Putiniai, B. Šarkentis, E. ir J. Sišai, O. Skurvydienė, V. Stanaitis, V. Surpulis, D. Svenčiūnas, SLA 245 kuopa Newarkė.

Su smulkesnėmis aukomis viso gauta \$334.00.

Rengėjai nuosirdžiai dėkoja aukotojams ir visiems prisidėjusiems, kad minėjimas būtų sėkmingas, o ypatingai veteranams vyrams ir moterims, atvykusiems su uniformomis, JAV ir Lietuvos vėliavomis, solistai I. Stankunaitė ir jos tėvui Stankūniui, Rūtos ansambliui ir L. Stukui, inž. J. Miklovui už labai idomią kalbą

apie Lietuvos žmonių gyvenimą ir visiems kitiems. Miesto burmistrai, gubernatoriui, senatoriui ir kongresmanams padėkota laiškais.

Į minėjimą buvo pakviesti ir sutiko dalyvauti garbės svečiais, buvę NJLT pirminkai, o dabar esą teisėjai Andrew A. Selvest ir Charles F. Paulis.

Minėjimas pradėtas 2 val. po pietų ir baigėsi 5 val. vak. Persikėlus į atskirą kambarį, prie užkandžių buvo pasikalbėta su svečiais ir programos dalyviais.

Vietos spauda apie parengimą labai gražiai parašė, ir reikia pripažinti, kad parengimas buvo labai skoningas, efektingas ir Lietuvos laisvimo atžvilgiu naudingas.

NEW JERSEY LIETUVIŲ TARYBOS VALDYBA

* Į Lietuvių Fondo lėšų telkimo vąj labai sėkmingai įsijungė LB Hartfordo, Conn. apylinkė. Per trumpą laiką jau spėjo sudaryti plačią lėšų telkimo organizaciją. Apylinkės valdybos iniciatyva suorganizuotas vąjui praversti komitetas, kuriam talkininkauja būrys aukų rinkėjų. Jų energingo darbo pasekoje jau gauta virš \$4,000 pasižadėjimais ir įmokėta LF sąskaiton \$690, iš kurių \$300 įnešta LB Hartfordo apylinkės vardu ir \$390 aštuoniolikos pavienų asmenų, pasižadėjusių įstoti fondan.

Winter Garden Tavern Inc.

Vyta. Beleckas, sav.

1883 Madison Street
Brooklyn 27, N. Y.

(Ridgewood)

Telefonas: EVergreen 2-6440

Salė vestuvėms ir kitokioms pramogoms. Geriausias lietuviškas maistas prieinamomis kainomis.

POLAIDOTUVINIAI PIETŪS

THE

Tel TAYlor 7-9842

Arlington

385 Arlington Ave.
Brooklyn 8, N. Y.

Restaurant

Ona ir Jonas Valaičiai

FESTIVAL RESTAURANT & BAR

Pietūs ir vakarienė

Jaukus baras

Salė susirinkimams

vestuvėms ir

pobūviams

Gali tilpti 200 žmonių

LIETUVIŠKIEMS

suejimams nemokamai

VACYS STEPONIS

Savininkas

40 East 26th St. New York City

MU 3-2928

RAY'S LIQUOR STORE

JUOZAS IR IZABELE MISIUNAI

(vairiausias rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai.

Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.

103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.

Telefonas: Virginia 3-3544

1963 m. kovo 17 d.

Stasys Pilka

PRADŽIA 4 VAL. p.p.

REČITALIS

PROGRAMOJE: savų ir svetimų
autorų kūryba

Apreiškimo parapijos salėj

259 NORTH 5th STREET, BROOKLYNE

Muzikinę programos dalį atliks

PIANISTĖ ALDONA KEPALAITĖ

Įžanga \$2.00 suaugusiems; \$1.00 moksleiviams

REČITALIUI RENGTI KOMITETAS

Sportinės nuotrupos

EDVARDAS ŠULAITIS

Iš Nepriklausomybės laikų gerai pažįstamas sportininkas Zenonas Ganusauskas ir šiuo metu dar aktyviai reiškiasi sporte. Šis 42 m. amžiaus sporto veteranas dar ir dabar yra laikomas vienu iš geriausių Lietuvos ledo ritulio žaidėjų. Taip pat jis dirba kaip treneris Lietuvos reprezentacinėje futbolo komandoje — Vilniaus Žalgiryje. Prieš kurį laiką Ganusauskas žaidė Maskvos Spartako ledo ritulio komandoje ir buvo vienu iš geriausių vidurio puolėjų visoje Sov. Sąjungoje.

Vilniaus Sporto vasario mėn. 14 d. numeryje Z. Ganusauskas pasakoja apie ledo ritulį Lietuvoje: "Pripažįstu, apie mūsų ledo ritulį kalbėti sunku. Šiuo metu, lyginant su Tarybų Sąjungos vidutinėmis komandomis, mūsų lygis yra žemas. Nėra aukštos klasės žaidėjų, nėra aikštelių, nėra trenerių. Tiesa, mes taip pat augome be aikštelių ir trenerių. Tačiau treniravomės kitaip. Augome mes ant Nemuno, Karmelituose. Vostik atsiradavo tvirtas ledas, kai iš karto iščiūždavome į savo "sportinę areną." Kiekvieną dieną aš, J. Pimpis ir kiti bendraminčiai po pamokų žaisdavome gerokas tris valandas, kol sutemdavo. Po to, pareidavome namo, pa-

valgydavom ir eidavom į čiuožyklą. Pamokas mokydavomės velai vakare..."

Z. Ganusauskas toliau nusišundžia, kad dabartiniai ledo ritulininkai tingiai renkasi į treniruotes ir pažaidę kelias valandas jau galvoja, jog jie jau yra pakeliui į sportinį Parnasą. Taip pat jis skundžiasi, jog lietuviškos ledo ritulio lazdos ("Starto" pavadinimo) yra brangios — 4 rubliai ("o lūžta kaip degtukai"), tuo tarpu Maskvoje lazdos kainuoja 2,5 rublio.

Beje, dar grįžtant prie aukšto ledo ritulio lygio Sov. Sąjungoje, reikia paminėti faktą, jog neseniai Maskvoje viešėjusi Amerikos rinktinė (mėgėjų) nuo sovietų gavo pylos net 12:0.

Sov. Sąjungos stalo teniso federacijos patvirtintoje geriausiųjų stalo teniso žaidėjų kvalifikaciniame sąraše pirmose vietose pas vyrus ir moteris yra įvardinti lietuviai. Vyrų grupės sąrašą atidaro A. Saunoris, o po jo seka — Z. Novikov (Azerbaidžianas), 3. Kalninis (Latvija). Pas moteris pirmąja yra L. Balaišytė, toliau — Z. Rudnova (Maskva), 3. Palsarev (Estija).

Tačiau, nežiūrint šių gražių pirmųjų pozicijų, Lietuvos stalo tenisininkai užima kuklias vietas. Vyrų sąraše pirmajame dešimtu-

kalbinėjimai, apgaudinėjimai ir kitoki būdai amerikiečiams išnaudoti yra tiriami Washingtono Specialaus Senato Komiteto. Šio Komiteto pirmininko Michigano valstybės senatoriaus Pat McNamara vadovaujami apklausinėjimai prasidėjo 1963 m. sausio 15 d.

"Senų laikų medicinos parodija yra pakeista sofistikuotų prikalbinėtojų ir apgavikų," pasakė senatorius McNamara. Vien tik kenčių nuo sąnarių uždegimo (artrito) ligoniai išleidžia daugiau kaip 250 milijonų dolerių už netikrus vaistus, gydymą ir gydymo priemones. Vartotojų protekcija pasidarė vis didėjantis viešas susirūpinimas. Aišku, kad vartotojui reikia, ir jis turi teisę, gauti daugiau informacijų.

"Senesnio amžiaus piličiai kenčia daug daugiau negu jaunesnio amžiaus. Jų

ke nėra daugiau lietuvių, o motery dar randama Kondrotaitė, kuri yra įrikiuota ketvirtąja.

Kaip atrodo, lietuvių stalo tenisininkų tvirtumas Sov. Sąjungoje pradeda pamažu dilti. Nejaugi čia išties toks likimas kaip krepšinyje?

Dr. Alg. Nasvytis (buvęs FASK'o pirmininkas), gyvenantis Clevelande, keliuose Draugo numeriuose paskelbė įdomių minčių apie sportą. Jis čia žvelgia į sportines problemas amerikiečių ir lietuvių sportininkų veikloje. Apie lietuviškojo sporto judėjimą jis taip kalba:

"Paviršutiniškai žiūrint, mūsų sportinis gyvenimas atrodo gyvas... Giliau pasižiūrėjus, sportinės veiklos vaizdas pasidaro toli gražu nepakankamas. Pirmiausia,

gyvenimo santaupos, išleistos niekam netikusiam "gydymui," apgaulingos į pensiją išėjimo programos, bevertė žemė ir t. t. niekad negali būti vėl sugražinti metams bėgant. Galėjimas prarasto turto išblyksta prieš senesnio amžiaus žmonių širdgėlą už sudėtas viltis ir tikėjimą į apgaulingą gydymą ar netikrą pažadą," pažymėjo Senatorius McNamara.

Daug amerikiečių bereikalingai išleidžia bilijoną dolerių už beverčius vaistus ir "sveikatos maistą," kaip apskaičiuoja federaliniai ekspertai. Pusė pinigų yra išleidžiama taip vadinamam "sveikatos maistui." Štai, keli pavyzdžiai, ludininkų pateikt Senato Komitetui:

— Dėžutė jūros druskos, verta 12 centų, buvo parduodama krautuvėse už \$1.50 su priedanga, kad ji

gali išgydyti ligas, net ir vėžį bei beprotybę.

— "Vėžio gydymas," parduodamas už \$9.50 už vieną penktadalį šaukšto, buvo ištirtas chemikų. Tie rado, jog tų vaistų sudėtyje nebuvo nieko kito, kaip tik mineralinė alyva.

— Vitaminų ir mineralų tabletės, kurios yra parduodamos vaistinėse už 5 dol., buvo pardavėjų, einančių nuo durų prie durų, parduodamos už 24 dol.

— Gerai pažįstamas lektorius apie sveikatą buvo nuteistas Kalifornijoje už pardavimą "Ambrosia of Gods" — gydymo nuo visų ligų, o to gydymo sudėtyje sudarė "tik medus."

Padėti apsaugoti amerikiečius nuo tokių apgavysčių Federalinė Maisto ir Vaistų Administracija dabar ruošia "Apgavysčių Katalogą." A.C.N.S.

visa veikla yra daugiau pripuolamo pobūdžio. Rimčiau sujudama tik prieš važiavimą į žaidynes, kada reikia sudaryti komandas. O po to veikla pakrypsta, neskaitant keletą nesistematiškų sportinių treneruočių. Socialinė sporto klubo veikla, be kelių išimčių, yra labai menka, tautiškai socialine veikla turi būti klubo stiprioji pusė..."

Toliau dr. A. Nasvytis duoda kelis patarimus visuomeni, sakydamas:

"Mūsų visuomenė turi suprasti, kad sportinis visuomeninis darbas yra labai svarbus, labai reikalingas ir reikšmingas. Taip pat visuomenė turi mokėti įvertinti sporto darbininkus. Su dabartine pažiūra į sporto veiklą mes nesudarome klimatinų sąlygų sporto veiklę skaičiai padidinti."

Taip, tai šventa tiesa. Bet kaip vagą pakreipti kita linkme? Kada mūsų politikieriai griežia vienas kitam dantimis ir rodo kumščias, tai sportinės (o taip pat ir kitokios) muzos privalo tylėti!

Pagaliau, Chicagoje po 7 sekmadienį žaidimo, bai-

gėsi taip vadinamo "salės futbolo" (Indoor Soccer) pirmenybės. Jose dalyvavo ir vietos lietuvių reprezentantai, kurie, deja, apvyllė netik savo tautiečius, bet ir kitataučius, iki šioliai apie lietuvių futbolininkus turėjusius gana gerą nuomonę.

Praėjusiais metais, per didelį apsižioptomumą lietuvių iškritę iš "major" divizijos, šiemet jie liko ir žemesnės — 1-mos divizijos uodegutėje. Jie, kaip ir 1962 m. pirmenybėse, užėmė priešpaskutinę — VII-ją vietą, nors žaidimu praėjusiais metais lietuvių geriau užsirekomendavo. Šių metų beveik visose rungtynėse lietuviams trūko net ir sportinio entuziazmo, neskaitant jau techniškių privalumų.

Pagal pirmenybių taisykles, paskutinės 3 komandos 1-mes divizijos lentelėje turėtų atsiveikinti su "salės futbolo" žaidimu ir užleisti vietą naujoms komandoms. Tačiau dar joms yra leidžiama paduoti prašymus dėl tolimesnio žaidimo, ir lietuvių tikisi, jog jų šį kartą bus pasigallėta.

THREE JOES SERVICE STATION, Inc.

85-42 Woodhaven Boulevard Woodhaven, N. Y.

Telefonas: Virginia 6-9683

GERIAUSIAS
INSURANCE ir REAL ESTATE
PATARNAVIMAS PAS

JOHN ORMAN AGENCY

110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y.

Telefonas: VIRGINIA 6-1800

Park Florist

Gėlės pristatomos į bet kurias pasaulio vietas.

MATTHEW MAZEJKA
Savininkas

80-15 JAMAICA AVE. WOODHAVEN 21, N. Y.
Telefonas: Virginia 9-3112

ROBERT F. NARK

Apraudos AUTO Specialistas
Any car - Any age driver
ALL FORMS OF INSURANCE

175 REMSEN ST. BROOKLYN 1, N. Y.
Tel. MAin 4-6400 UL 8-1061

DISCOUNTS TO QUALIFIED APPLICANTS
Mutual Insurance Insure your tomorrow today!

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601 S. SECOND STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)
1113 MT. VERNON STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: POplar 5-4110

JUOZAS GARSVA

231 BEDFORD AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYCIA LAIDOTUVEMS Tel. EVergreen 8-9770

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)
423 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYCIA LAIDOTUVEMS Tel. EVergreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRUNAS-BALTON
660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

VISI ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA
AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

VIENYBĖ

* Dr. Tadas Savickas neseniai sukūrė šeimą su clevelandiete, ilgamete M. K. Čiurlionio ansamblio nare Liutkute.

* Jurgis ir Marijona Jokūbaičiai šią savaitę išvyko vienam mėnesiui atostogų į Floridą.

* Vladas Kulpavičius įsigijo namus Woodhavene. Pavašariop kartu gyventi ketina iš Kanados atsikelti ir jo sūnus architektas su šeima.

* Stepas Budreckas, brooklynietis, pasimirė trumpai pasirgęs. Palaidotas šią savaitę.

* Liet. katalikų organizacijų sąjungos 40 metų sukakties minėjimas įvyksta šeštadienį, kovo 9 d. Baltų laisvės namuose. Pranešimus darys M. Galdikienė, G. Kaneb, dr. A. Šlepetytė-Jannace, K. Grigaitytė-Graudienė skaitys savo poezijos. Kartu vyks ir lietuvių dailininkų bei liet. moterų pokarinės spaudos parodėlė. Parodoje dalyvauja A. Vitkauskaitė-Merker, S. Ingelevičienė, B. Gedvilienė ir kiti.

* Ieva ir Albinas Trečiokai kovo 8 d. Holland American Line SS Nieu Amsterdam laivu išplaukė ilgesnei kelionei ir lankysis Virgin Islands, Venezueloje, Jamaikoje ir Haiti. Kartu su jais keliauja newjersietės M. Čepreckienė, E. Bražukienė, J. Brando ir brooklynietė I. Misiūnienė.

* Dailininkas William Witkus kviečia visus atsilankyti jo kūrinių parodoje, kuri nuo kovo 11 iki kovo 29 vyks Fordham University Campus Center, Room 236, lankymo valandos 1 - 9 pp. Parodoje bus išstatyta per šimtą paveikslų — aliejaus ir akvarėlių.

* Madų paroda, kurios pelnas skiriamas Vasario 16 gimnazijai, įvyksta kovo 10 d. 5 val. Ridgewood Lanes salėje. Moterys demonstruos savo pačių pasiūtus drabužius. Parodą praves Birutė Plioplienė. Dar galima užsisakyti stalukus, skambinant Ignaitienei tel. TA 7-6245 ir Baltrušaitienei EV 4-3440.

* Jonas Valaitis su šeima pereitą savaitę buvo išvykęs į Bostoną į savo tetos Onos Naujokaitienės laidotuves. Vėlonė buvo 77 m. amžiaus. Prieš dvi savaites Jonas Valaitis su dukra Aldona Trečiokiene buvo nuvykę Bostonan savo švogerio palaidoti. Trumpame laikotarpyje Jonas Valaitis neteko dviejų artimųjų.

Juozas N. Tysliava, dabar tarnaujantis Fort Devens, Mass., neseniai buvo pakeltas "private first class". Š. m. kovo 23 d. Juozas Tysliava tolimesnei karinei tarnybai išsiunčiamas į Vak. Vokietiją.

* Inž. Juozas Butkus, Liet. Skautams Remti Komiteto New Yorke pirmininkas, praneša, kad balandžio 21 d. per atvelyki rengiamas koncertas ir balius, kurio pelnas skiriamas būsimai jubiliejinei skautų stovyklai Putname šią vasarą. Koncerto programoje dalyvaus Elena Kepalaitė, išraiškos šokių solistė, N. Y. tautinių šokių grupė, N. Y. vyrų oktetas, vad. A. Mrozinsko, Vakarų programai vadovaus L. Karmazinas. Visuomenė prašoma gausiai atsilankyti.

* "Esu tik paprastas plieno pramonės darbininkas, bet kad ir sunkiai uždirbtą šimtinę, siunčiu Lietuvų Fondui, tikėdamas, kad tie pinigai bus panaudoti pačioms didžiosioms Tėvynės žaizdoms gydyti bei varguli mažinti..." Taip rašo Steponas Karvelis, gyvenantis East Chicago, Ind., siųsdamas Lietuvų Fondui šimto dolerių čekį, tuo tapdamas pilnatelsiu Fondo nariu.

PUIKI PROGA BIZNIUI:

* Southampton, Long Island, New Yorke, parduodamas nedidelis svečių namas iš 12 miegamųjų kambarių, 6 vonių 2 automobilių garažas, vienas akras žemės gausiai medžiais apsodintas, tik penkios minutės į pajūrį. Rašyti Mrs. T. de Bildering, 505 Hill Street, Southampton, L. I., N. Y., arba po balandžio 1 d. telefonuoti AT 3-9885.

KAI VEIKĖJOS SUSITINKA: New Yorke moterų klubo minėjime kovo 2 d. Iš k. į d.: E. Mikužiuotė, I. Šo pirm, V. Jonuškaitė-Leskaitienė, SLA sekretorė B. Pivaronienė, klubo garbės pirmininkė R. Budrienė, Brakienė ir I. Dillenė. S. Narkėliūnaitės nuotr.

Stasio Pilkos belaukiant

A. LANDSBERGIS

Pas New Yorke Lietuvius lankosi nekasdienis svečias — Stasys Pilka su poezijos ir dramos rečitaliu, sekmdienį, kovo 17 d., 4 val., Apreiškimo Pėrapiljos salėje.

Nors Stasys Pilka atšventė 40-ąsias savo scenos darbo sukaktuves pernai Chikagoje, jo viešnagė čia buviamas tebėra jubiliejaus ženkle, su visomis gėlėmis ir girliandomis širdyse. Pagaliau, ir be jubiliejų, šventiškumas ženklina Stasio Pilkos būdą ir gyvenimą. Jei jis būtų gimęs prieš kokį porą tūkstančių metų, jis tikrai būtų buvęs žyniu, vadovaujančiu didiesiems festivaliams. Jo sukaktuvių proga pernai Chikagoje išleistoje knygelėje beveik kiekviename puslapyje užtiksi ką nors lyginant Pilką su "lordu" ar "džentelmenu" — tai vis įvairūs žodžiai jo "šventiškumui" apdarti. Geru sutapimu, pirmuosius sceninius žingsnius jis žengė viename įdomiausių ir savaip šventiškiausių rusų teatro laikotarpių — 1919-1921, kuris toli pralenkia šiandieninės sputnikinės Rusijos teatrinę dieną. Pilkos sukurtuose vaidmenyse bei pastatymuose tasai šventiškumas pasireiškė dekoratyviniame meste ir plačiame užmojyje, visad derinamame su vidiniu išgyvenimu. Mūsų kuklijoje, ūkininkiškoje, tampaus mosto tautoje, Pilka išsiskiria, palikdamas kai kuriems žmonėms "aristokrato" įspūdį. Taip, Pilka yra aristokratas, bet pirmine graikiškąja to žodžio prasme: "aristeja" — iškilumas. O iškilumas yra šventiška savybė.

Išsivija sukrečia aktorijų labiau kaip kitus menininkus. Tėvynės scenos grindys prasiveria po jo kojomis, ir jo gyvenimas tampa nuolatiniu kritimu tuštuma, stengiantis laikinai užsigrįbtį barakinį, mokyklinį, megėjinį scenų atramos. Jo profesionalinis sugebėjimas pradeda apsi-traukti rūdintis. Pasėkoje, nevienas aktorius išsivijoje paliko teatrą. Pilka išsivijos grėsmei nepasidavė. Jis netik atidavė savo duoklę išsivijos teatrui, bet ir perkėlė dalį savo kūrybinės energijos į kitas sritis, apdovanodams mus daugeliu reikšmingų straipsnių. Rankraščiuose, neabejoju, jis

Artistas Stasys Pilka

tebeslepia ir didesnius memuarinius ar istorinius veikalus.

Kasdienėje tautosakoje aktoriai dažnai vadinami didžiai savanaudiškomis būtybėmis. Ar neįrindžia jie savo meno vien tik saviimi — savo balsu ir profilu? Ar neįsimyli jie savo balso ir profilio, nuolat juos lepdami ir puoselėdami? Stasio Pilkos atvejis paneigia tokius tvirtinimus. Kaip kitas garbus mūsų teatro veteranas, Ipolitas Tvirbutas, taikliai išsireiškė: "Pilka myli Teatrą, o ne save Teatre."

Vienas pavyzdys iš daugelio: šių eilučių autoriaus teatrinėje lentynoje pūpsa krūva Stasio Pilkos laiškų, kurių pirmajam greitai sukaks dešimt metų. Tų laiškų turinys — planai dramos "Sugrįžimas" — "Stiklinis Kamuois" pastatymui, visoklausių kliūčių užtęstam. Tuose laiškuose apstu pastabumo, išradingumo, įžvalgos į teatro ir dramos problemas, bet nei trupinio

savanaudiškumo. Ir net jei "Sugrįžimas" ir liktų nepastatytas, korespondencijos su Stasiu Pilka dėka jis jau egzistuoja anapus rankraščių, nors ir platoniškoje erdvėje. Kadais teko skaityti apie I Pasaulinio Karo belaisvį, kuris nepasidavė stovyklos nuobodybei, bet nupiešė pianino klaviatūrą ant lentos ir užpildė savo nelaisvės metus muzika. Tokia dažnai ir išsivio menininko muzika, išsivio teatro spektakliai. Mylėti teatrą ir jam tarnauti tokiomis sąlygomis yra didžiausias meilės įrodymas.

Rečitaliai, kaip Stasio Pilkos, paprastai vadinami vieno žmogaus spektakliais — "one man shows." Vienas žmogus? Aktorius, režisierius, literatūros ir dramos kritikas, teatro istorikas, poetas. Keturiasdešimt dveji Lietuvos teatro metai. Apie šimtas vaidmenų. Ar sutilps jie visi siauroje scenoje kovo 17-tąją?